

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET

☒: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.

☎: 441-6501

Ügyszám: 582/2010/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

63/2011. (III. 16.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) panaszos¹ 2010. november 6-án előterjesztett **panasza alapján indult eljárásban** a 2011. március 16-án megtartott zárt ülésén született állásfoglalását

megküldi az Országos Rendőrfőkapitánynak.

A Testület megállapítása szerint a vizsgált ügyben **alapjogot súlyosan sértő intézkedésre került sor.**

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

A panaszos 2010. november 6-án elektronikus úton terjesztette elő panaszát a Testülethez, amelyben a vele szemben 2010. október 29. napján a városháza épületében, illetve azt követően a rendőrkapitányságon fogatosított rendőri intézkedéseket (igazoltatást, előállítást), annak elmulasztását (panaszjogról való tájékoztatás elmaradását), valamint kényszerítő eszköz alkalmazást (testi kényszers, bilincselést) és annak során keletkezett sérülését sérelmezte. A panaszos 2010. november 30-án beadványát aláírásával is megerősítette, illetve azt kiegészítette 2010. december 7-én, 14-én és 2011. január 20-án.

I.

1) A panaszbeadvány és annak kiegészítései szerint 2010. október 29-én M. városban, a Városházán nyilvános testületi ülés volt, amelyen a panaszos mint a Jobbik Magyarországért Mozgalom és Párt önkormányzati képviselője jelent meg, egy

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

ismerősével, aki szintén részt akart venni az ülésen állampolgári jogán túl azért is, mert a sajtó munkatársaként (egy helyi közéleti lap szerkesztőjeként), illetve a panaszos „tanácsadójaként”, segítőként jelent meg. (A panaszos ismerőse szintén panaszt terjesztett elő a Testületnél a vele szemben történt rendőri intézkedések és kényszerítő eszköz alkalmazások miatt.)

A panaszos a panaszolt rendőri intézkedés előzményeként a Testület tudomására hozta, hogy „tanácsadójának” M. város vezetőségével, főleg a polgármesterrel már hosszabb ideje személyes konfliktusa van, és a polgármesterrel szemben már több büntetőeljárást is kezdeményezett. A polgármester mindent elkövetett az elmúlt években azért, hogy „tanácsadóját” ellehetetlenítse, személyét lejárassa, megakadályozza alkotmányos jogai gyakorlását a városházán. (Így például az elmúlt két és fél év alatt egyetlen testületi ülésre sem tudott ez a személy bejutni, mert önkormányzati dolgozókkal töltötték fel a hallgatóságnak fenntartott székeket, illetve a teremben lévő székek számát lecsökkentették, és biztonsági őreket állítottak a terem bejáratához, akik a férfi minden egyes megjelenésekor azt mondták, hogy nincs bent hely, a tévésobában követheti nyomon a testületi ülésen történeteket.)

A panaszos és „tanácsadója” együtt érkeztek meg az ülésterembe, jóval a testületi ülés megkezdése előtt, amikor még más képviselő nem volt ott. A megérkezést követően szinte azonnal megjelent egy biztonsági őr, aki távozásra szólította fel a panaszos „tanácsadóját” olyan „múltbeli indokra hivatkozva, hogy ő régebben már többször zavarta meg a testületi üléseket”. A „tanácsadó” elmondta a biztonsági őrnek, hogy „ne rágalmazza, mert egyszer sem követett el jogsértő magatartást testületi ülésen”, továbbá azt is közölte vele, hogy nemcsak állampolgári jogán van jelen, hanem a fentebb említett minőségeiben is. A panaszos ismerőse segítségére kelt, ő is közölte a biztonsági őrrel, hogy a nyilvános testületi ülésen bárki részt vehet, továbbá megerősítette azt is, hogy a férfi az ő képviselői munkájának segítőként, tanácsadójaként is jelen lehet, ezért ne akadályozza a képviselői munkáját. A biztonsági őr a felvilágosítás ellenére felhívta a rendőrséget, illetve vele egyidejűleg a panaszos „tanácsadója” is telefonos bejelentést tett a rendőrségi ügyeletre, ahol egy rendőrrel beszélt. A rendőrség segítségét kérte, mert a városházán alkotmányos jogaiban akarták korlátozni. A panaszos közben elkérte tőle a mobiltelefont, és ő is beszélt az ügyeletessel.

A panaszos előadása szerint „tanácsadója” látta, hogy a kikerkező rendőrök először a polgármester irodája felé mentek, azt követően pedig a terembe érkeztek. A rendőrök vezetője – anélkül, hogy álláspontjukat megismerte volna – azonnal és minden ok nélkül a terem elhagyására szólította fel a panaszos „tanácsadóját”. A panaszos a rendőri intézkedést végző (a panaszban név szerint megjelölt) r. századosnak azonnal tudomására hozta, hogy ismerőse – állampolgári jogán kívül – az ő szakértőjeként van jelen és kíván részt venni a nyilvános testületi ülésen, amennyiben bármi történik vele, akadályozhatják a képviselői munkáját. Felszólította a rendőrt a törvények betartására és arra, hogy képviselői munkáját ne akadályozzák. Az intézkedést vezető r. százados azt mondta, hogy megérti a panaszos hozzáállását, de M. város polgármesterétől „azt a tájékoztatást kapták, hogy a szervezeti és működési szabályzat nem ad lehetőséget,

hogy ilyen személyek az ülésen részt vegyenek”, ezért a másik személyt ismételten a terem elhagyására szólította fel. A panaszos ismerőse a felszólításnak nem tett eleget, ellenben elmondta, hogy sajtóigazolvánnyal rendelkezik (ami egyébként a városban és a rendőrség előtt is köztudott), ne akadályozzák sajtótudósítói munkáját. A rendőr erre azt válaszolta neki, hogy ne zavarja az ülést, és megkéri, hogy távozzon.

A panaszos tájékoztatása szerint az ülésteremben 5 sor (50 ülőhely) található, amelyek közül az 1. sor a „sajtó”, az 5. sor pedig a „hallgatóság” részére szól. A panaszos „tanácsadója” az első sorban foglalt helyet, ezért a kiérkező rendőr láthatta (de fel is hívták arra a figyelmét), hogy a teremben minden lehetőség megvolt az ott tartózkodására, amit a székeken levő táblák is egyértelművé tettek. A panaszos szerint a polgármester a rendőrségen valótlán bejelentést tett: az intézkedő rendőrnek a fentiek miatt látnia kellett, hogy ismerőse jogszerűen tartózkodott a terem megjelölt részén.

A panaszos felszólította a rendőri intézkedés vezetőjét, hogy ne akadályozzák a Jobbik Magyarországért Mozgalom munkáját, mivel ismerőse az ő tanácsadójaként, szakértői minőségében is jelen volt, ezért a rendőrök törvénysértést követnek el az akadályozással. A felvilágosítás ellenére az intézkedő rendőr továbbra is távozásra akarta rábírní a panaszos ismerőst.

Ekkor a panaszos a nála levő műanyag gyorskötözővel csuklójánál fogva ismerőse csuklójához kötözte magát, majd az intézkedő rendőr tudomására hozta, hogy a törvénysértő felszólítás végrehajtása esetén őt is kénytelenek lesznek előállítani. Egyidejűleg pedig ismét az intézkedést vezető rendőr tudomására hozta, hogy ismerőse semmilyen rendzavarást nem követett el, és a szervezeti és működési szabályzatban nincs olyan előírás, hogy nem tartózkodhat a teremben, ezért intézkedésük törvénysértő. Ennek ellenére az intézkedő rendőr azt mondta, hogy azt majd más szerv fogja vizsgálni, ő ezt a feladatot fogja végrehajtani, és újra felszólította a panaszos ismerőst a terem elhagyására. A panaszos szerint az intézkedő rendőr magatartásával – azzal, hogy ahelyett, hogy meggyőződött volna arról, a panaszos jogszerűen volt a teremben és a rendőri intézkedésre nincs indok, azt közölte, hogy feladatot jött végrehajtani – az ’50-es éveket idézte.

A rendőri intézkedést vezető rendőr kiment a teremből, majd 5 perc múlva újra megjelent és kérte, hogy a panaszos és ismerőse is adják át igazoltatás végett személyi igazolványukat és lakcímkártyájukat, az igazoltatás okát azonban nem jelölte meg. A kért dokumentumokat mindketten átadták, amelyek kikerültek látókörükből, mert a rendőr kivitte azokat a folyosóra.

Később megjelent az ülésteremben a polgármester, aki figyelmeztette a panaszost helye elfoglalására. A panaszos leült, „tanácsadójának” pedig, aki mellette állt, a polgármester azt mondta, hogy távozzon a teremből, mondván, hogy többször megzavarta már a testület ülését. A panaszos szóváltásba keveredett a polgármesterrel és felhívta figyelmét: a szervezeti és működési szabályzat nem tartalmaz olyan kitételt, hogy ismerőse ne lehetne jelen az ülés alatt a teremben, illetve arra is, hogy az ő

képviselői munkáját segíti, azért van jelen. A polgármester az elhangzottakat figyelmen kívül hagyta, és a panaszost kétszer is rendbírsággal sújtotta, azt követően pedig kiment az ülésteremből.

Később ismét megjelentek a rendőrök a teremben, akkor már a M.-i Rendőrkapitányság vezetőjével, aki a panaszost és ismerősét is távozásra szólította fel, majd – miután ők közölték, hogy törvényesen tartózkodnak a teremben – a rendőrkapitány parancsot adott előállításukra.

A panaszost és ismerősét kivitték az épület folyosójára, ahol a r. százados késsel szétvágta a panaszos és társa kezét összekötő műanyag gyorskötözőt úgy, hogy közben a kést beleszúrta a panaszos kezébe. A panaszos erről láttelepet is vetetett. Mindkettőjüket megbilincseltek és a M.-i Rendőrkapitányságra előállították. A bilincselés indokát nem közölték velük, és a panaszos nem is értette, hogy miért történt, hiszen már össze voltak bilincselve gyorskötözővel, és nem álltak ellen az előállításnak. A panaszos szerint előállításuk időtartama 4 óra volt, amely idő alatt mindvégig bilincsben kellett várakozniuk.

A panaszost a panaszjog lehetőségéről a rendőrkapitányság épületében oly módon tájékoztatták, hogy a kezébe adtak egy arról szóló dokumentumot, rajta több szervezet nevével, amelyekhez panasszal fordulhat. A rendőrségen nyilatkoztatták a panaszost, hogy kíván-e hozzátartozót vagy más személyt értesíteni, és a rendőrség a nyilatkozat alapján értesítette is a megjelölt személyt. A panaszos az előállítás okáról szóló tájékoztatót és az előállító helyiségben történő elhelyezéssel kapcsolatban a jogairól és kötelezettségeiről szóló írásos tájékoztatót megkapta.

A panaszos sérelmezte, hogy a rendőrök az intézkedést megelőzően nem igazolták magukat, nem mutatkoztak be; továbbá az igazoltatás során annak okát nem közölték, iratai kikerültek látóköréből, lakcímkártyáját jogtalanul kérték el. Panaszolta ezen túlmenően előállítását, amely véleménye szerint önkényesen történt; valamint a bilincs alkalmazását, amelyet emberi méltósága és személyes szabadsága durva megsértéseként élt meg. Véleménye szerint továbbá a rendőri fellépésnek semmilyen jogalapja nem volt: olyan körülmény, ami a rendőrség intézkedését megalapozta volna, nem történt. A helyszínre érkező rendőröknek ezt meg kellett volna állapítaniuk, a biztonsági őrral és a polgármesterrel közölniük, majd távozniuk. Amennyiben azt megteszik, és szakszerűen járnak el, akkor a gyorskötözővel való összebilincselés sem történik meg, és nem idézik elő a továbbiakat sem. A műanyag gyorskötöző szétvágásával neki okozott sérülést is sérelmezte a panaszos.

A panaszos kérte a Testületet, hogy a rendőri jelentések mellett a telefonos bejelentések hangfelvételét, illetőleg a rendőrségi EDR rádióforgalmazás felvételeit szerezzék be az állásfoglalás kialakítása érdekében. A panaszos továbbá megjelölt két személyt, akik igazolni tudják azt, hogy „semmilyen olyan magatartást nem tett, ami rendőri intézkedésre adhatott volna okot”.

2) A panaszos beadványának kiegészítésében háttér információként közölte a Testülettel, hogy jól ismerte „tanácsadójának” a városvezetéssel és a városvezetővel fennálló viszonyát, illetve a M.-i Városházán vele szemben tett intézkedéseket, amelyeket a panaszos jogszerűtlennek tartott és fel kívánt lépni amiatt. Ezzel összefüggésben a panaszos csatolta a 2010. október 20-ai, M. város jegyzőjéhez címzett beadványát, illetve a jegyző válaszát. A beadványban a panaszos kérte a jegyzőt, hogy a testületi ülések nyilvánosságát tartsa fenn, fordítson figyelmet arra, hogy a hallgatóság az üléseken részt vehessen. Kérte továbbá, hogy tegyen intézkedést arra nézve, hogy a panaszos „tanácsadóját” mint a helyi közéleti újság szerkesztőjét ne akadályozzák az ülésekre történő bejutásban. A jegyző válaszlevelében utalt a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény (a továbbiakban: Ötv.) és a szervezeti és működési szabályzat vonatkozó rendelkezéseire, ugyanakkor nem jelölt meg olyan okot, ami miatt a panaszos „tanácsadója” ne jelenhetne meg a nyilvános testületi ülésen.

A panaszos ezt követően ismét levelet iktatott a Városházán a jegyzőnek, amelyben felszólította őt, hogy tartassa be a testületi ülés nyilvánosságát, és kiemelte levelében azt, hogy előzze meg azt, hogy „tanácsadója” terembe jutását megakadályozzák.

A panasz-kiegészítésben a panaszos a képviselő-testületi ülésen való részvétellel összefüggésben hivatkozott az Alkotmánybíróság 57/2000. (XII. 19.) sz. AB határozatában foglaltakra is. Az idézett rész szerint „Az Ötv. 12. § (3) bekezdése értelmében a képviselő-testület ülése nyilvános. Ez alól csak a 12. § (4) bekezdésében foglalt esetekben lehet eltérni. A képviselő-testületi ülésen elhangzott előterjesztések, nyilatkozatok, az ott történt események (különös tekintettel az egyes képviselők szavazataira) közérdekű adatnak minősülnek, így főszabályként bárki által szabadon, korlátozás nélkül megismerhetők és terjeszthetők. A képviselő-testületi ülések nyilvánossága éppen ezt a célt szolgálja. Nem igényel különösebb bizonyítást az, hogy ha a képviselő-testületi nyilvános ülésen hallgatóként történő részvétel alkalmával az ott elhangzottakat és a képviselők által leadott szavazatokat bárki megismerheti, azokról feljegyzéseket, sőt felvételeket készíthet és azokat később szabadon terjesztheti, [...]”.

A panaszos csatolta M. város jegyzőjének az önkormányzat és szervei szervezeti és működési szabályzatáról szóló 23/1998. (XI. 20.) ö. sz. rendelet módosításáról szóló, 2010. november 15-ei előterjesztését, amelyben a jegyző kérte a képviselő-testületet az említett jogszabály módosítására. Az előterjesztésben az szerepel, hogy a képviselő-testület tanácskozásának céljára kijelölt helyiségben az ülés tartama alatt – egyéb felsorolt személyek mellett – „a sajtó akkreditált képviselői, valamint a meghívottak” tartózkodhatnak. A panaszos álláspontja szerint ezzel ismételtelen olyan intézkedést hoznak, amellyel meg kívánják akadályozni, hogy „tanácsadója” a testületi ülésen megjelenhessen, és ott állampolgári jogait gyakorolhassa.

3) A panaszos beadványához mellékelte M. Város Képviselő-testületének a 2010. október 29-ei üléséről készült jegyzőkönyvét is.

A jegyzőkönyv tanúsága szerint a polgármester megállapította, hogy a képviselő-testület 12 fővel határozatképes, és az ülést megnyitotta. (A panaszos szerint azonban a polgármester a valóságban hivatalosan nem nyitotta meg az ülést.) Ezt követően figyelmeztette őt, hogy szeretné megkezdeni az ülést, a panaszos „tanácsadója” pedig távozzon. „Többször megzavarta a Képviselő-testület ülését. Ma is már az ülés előtt provokált több képviselőt.” (A panaszos szerint a helyszínen ez a kijelentés nem hangzott el a polgármester szájából.) A jegyzőkönyv alapján a polgármester másodszor is figyelmeztette a panaszost, és közölte, hogy a szervezeti és működési szabályzat szerint rendbírsággal sújthatja a Testület. A panaszos ismerősét ismételten távozásra szólította fel. Ezt követően javasolta a polgármester a képviselő-testületnek, hogy szavazzanak a panaszos rendbírsággal sújtásáról, ami alapján az első ízben megtörtént.

A polgármester ismét kérte a panaszos ismerősét, hogy távozzon. Rögzítette, hogy „nincs arra joguk, hogy a demokratikusan választott Testület munkáját megakadályozzák. Kéri a rendőrség intézkedését, [a panaszos ismerősének] eltávolítását. Kéri, hogy [a panaszos] foglaljon helyet, szeretnék megkezdeni a munkát. Így nem lehet dolgozni, [a panaszos ismerőse] zavarja a munkát, kéri távozzon. [A panaszos ismerőse] már többször megzavarta a Képviselő-testület munkáját.” A polgármester másodszor is figyelmeztette a panaszost, és ismételten szavazásra bocsátotta a rendbírságolás kérdését, a képviselő-testület pedig ismételten rendbírsággal sújtotta.

A polgármester a panaszos „tanácsadóját” újból figyelmeztette a távozásra, a panaszost pedig arra, hogy foglaljon helyet, és hogy nem kapott szót. Elmondta, hogy lehet szakértője a panaszosnak, aki neki magánemberként segít, de „a képviselő-testületi ülésen sem az SZMSZ, sem az Ötv. szerint nincs olyan kötelezettsége a képviselő-testületnek, hogy szakértőnek helyet kell biztosítani”. A panaszos ismerőse „azért nem lehet jelen, mert felforgatta a rendet M.-on, többször megzavarta a képviselő-testület ülését, számtalan eljárás folyik ellene, számtalanszor marasztalták el az elmúlt időszakban. Ilyen körülmények között nem lehet dolgozni. Úgy tűnik, hogy a Jobbik erre esküdött, ezt akarja csinálni, fel akarja forgatni a képviselő-testület rendjét, M. demokratikus rendjét.” A polgármester ismételten figyelmeztette a panaszost helyének elfoglalására, „tanácsadóját” pedig a távozásra. A jegyzőkönyvben ezt követően azt rögzítették, hogy a rendőrök kivezették a teremből a panaszos ismerősét a hozzá kötözött panaszossal együtt.

4) A panaszos a Testület részére megküldött egy videofelvételt tartalmazó CD lemezt. A felvétel a M.-i Városi Televízió adását tartalmazza. A riporter a következőket mondja: „Rendbontással kezdődött október 29-én a soron következő képviselő-testületi ülés, amelynek következtében a képviselők nem tudták időben elkezdni érdemi munkájukat. ... polgármester több alkalommal is felszólította a rendbontókat, majd miután továbbra is folytatták tevékenységüket, az önkormányzat rendőri intézkedést kért. [A panaszos], Jobbik szimpatizáns a rendőri felszólítás ellenére sem hagyta el a dísztermet, és ..., a Jobbik M.-i Szervezetének listáról bejutott képviselője egy gyorskötözővel hozzákötötte magát, ezért a rendőrök mindkettőjüket előállították

és bilincsbe verve elvitték. A képviselő-testületi ülés ezután rendben lezajlott.” (00-00:40) A következőkben a testületi ülésen készült felvételtől játszanak be a televíziós adásban, amelyen azonban a panaszos és ismerőse már nem látható. A polgármester beszél: „Sajnálatos, hogy a Jobbik úgy tűnik, hogy erre esküdött, hogy megzavarja M. demokratikus rendjét, nem hagyja a képviselő-testületet dolgozni, ez jellemző egyébként, eddig is ez volt jellemző tevékenységükre a város rendezvényein, és úgy tűnik, hogy most is, a demokratikusan választott népképviselői szervnek a működését igyekszik akadályozni. Úgy tűnik, hogy a Jobbik így kíván M.-on működni, a rendzavarásra, felforgatásra törekszik, nem pedig arra, hogy normálisan együttműködjön. Ilyen nem volt M.-on az elmúlt években mindaddig, amíg a Jobbik színre nem lépett, és amíg [a panaszost] maguk előtt tolva nem a rendzavarásra és a felforgatásra törekszik. Én sajnálatosnak tartom és szégyen a demokráciára, úgy vélem, és szégyen a Jobbikra nézve. Elnézést kérek mindenkitől, aki itt a képviselő-testületi ülésen ilyen inzultusnak volt a részese, része, résztvevője. Sajnálom igazából, de úgy gondolom, mindezért a Jobbik a felelős. Úgy gondolom, hogy ennek a politikai és erkölcsi következményét a Jobbik M.-i Szervezetének kell viselnie. Úgy tűnik, hogy a rendőrség intézkedésének a következtében elhárult az akadály, hogy folytassuk a munkánkat. A képviselő-testület 11 fővel határozatképes, a jegyzőkönyv hitelesítésére ... urat és ... urat kérem fel.” Ezt követően a napirendekről szavazott a képviselő-testület. (00:41-03:50)

A panaszos szerint azt a részt, amikor még a teremben tartózkodtak, azért vágta ki, hogy a nyilvánosság ne ismerhesse meg a valóságot. Az igazolta volna ugyanis, hogy a panaszos semmilyen okot nem adott rendőri intézkedésre, illetve leleplezte volna azt is, hogy a polgármester hogyan viselkedett, és őt miképpen leplezte le a Jobbikos képviselő. Álláspontja szerint a kivágott rész leleplezte volna azt is, hogy a polgármester vélhetően jogtalanul szavaztatott arról, hogy a képviselőt a képviselő testület rendbírsággal sújtsa, hiszen a valóságban a polgármester a képviselő-testületi ülést nem is nyitotta meg még.

5) A panaszos továbbá megküldte a rendőri intézkedés során a „tanácsadója” által diktafonnal készített hangfelvételt is (http://www.mohacsivalosag.hu/sites/default/files/2010_10_29.mp3), ami azt követően tartalmazza az eseményeket, amikor a biztonsági őr fellépett velük szemben és mindketten felhívták a rendőrséget.

A felvételhez – amelynek minősége miatt nem minden érthető – a panaszos magyarázatot is csatolt. A magyarázat szerint a hangfelvételen 00:50-ig a panaszos a terembe érkező Fideszes képviselővel beszélt, hogy tegye szóvá majd, hogy ismerőse az ő szakértőjeként és állampolgárként jelen lehet a testületi ülésen. Eközben hallható, hogy emberek érkeznek a testületi ülésterembe, akik a termet rendezik be úgy, hogy alkalmas legyen a testületi ülés lebonyolítására (a Városi TV kamerát állították fel). A panaszos a biztonsági őrnek (aki egyébként végig mellettük maradt) azt mondja, hogy „nem te tehetsz róla”, „tanácsadójának” pedig azt, hogy ne bántsa a biztonsági ört, nem ő tehet róla, hogy fel kell lépnie vele szemben. A panaszos „tanácsadója” erre azt mondja, hogy egyszer már majdnem megütötték a bokájukat, akkor is a rendőrség húzta ki őket személyi szabadsága megsértése bűncselekményének elkövetéséből.

(01:04-01:31). A panaszos ismerőse később (02:55) azt mondja: „Szabadságot Budaháznak!” A panaszos ehhez azt fűzte hozzá, hogy azért hangzott el ez a mondat, mert a terembe érkezett egy Fideszes önkormányzati képviselő, aki „nagy hangon sokak tudtára hozta azt a számára is nevetséges, az aznapi Dunántúli Naplóban megjelent hírt, miszerint Budaházyék a m.-i, volt szocialista országgyűlési képviselő házában is robbantani akartak.” Később (04:11) ismét elhangzik a panaszos ismerősétől ugyanaz a mondat, mert éppen az említett képviselőhöz ment oda, és átadott neki egy nyílt levelet, ami a Fideszes képviselőkhöz szólt és megkérte őt, hogy majd adja tovább. Összesen még három képviselőnek nyújtotta át a nyílt levelet. A testületi ülésteremben közben továbbra is beszélgetések folynak, a testületi ülés nem kezdődött el; a panaszos, „tanácsadója” és egy újságíró egymással beszélgettek. A felvételen hallható, hogy a panaszos „tanácsadója” azt mondja, még egyszer kellene hívni a rendőroket, mert lehet, hogy Pécs fele mentek, hiszen már rég itt kellene lenniük („biztos kupaktanácsot tartanak, hogy most mit csináljanak, felhívták még a BRFK-t is, lehet”). (05:28-06:00)

Később hallható, hogy a panaszos szól a biztonsági őrnek: „Ki adott erre utasítást? Nem magadtól tetted meg ezt.” A biztonsági őr azt válaszolja, hogy a szolgálati dolgairól senkinek sem, még a hatóságnak sem beszél. A panaszos felhívja a biztonsági őr figyelmét, hogy törvénytelenéseket nem követhet el, s az ilyen utasításokat meg kell tagadnia. (13:00-15:32).

Ezt követően hallható, hogy megjelenik a rendőr a helyszínen, aki köszön, és azt mondja a panaszosnak, hogy a „tanácsadójával” szeretne beszélni. (15:33-15:40). A panaszos közli a rendőrrel, hogy az ismerőse a szakértője, és ha bármi történik vele, akadályozhatják a képviselői munkáját. Felszólítja a rendőrt, hogy ne kövessenek el a törvénytisértést, illetve azt mondja, „Önöknek nincs joguk bármilyen intézkedést vele szemben foganatosítani, csak abban az esetben, ha törvénytisértést észlelnék. Jelen esetig nem követett el semmilyen rendzavarást. Kérem önöket, hogy hagyják a Jobbik Magyarországért Mozgalom munkáját, hogy végezze.” Az intézkedő rendőr válasza: „... úr, én megértem az ön hozzáállását. Azt a tájékoztatást kaptam polgármester úrtól, hogy a szervezeti és működési szabályzat nem tesz lehetőséget arra, hogy ilyen személyek az ülésen részt vegyenek.” A rendőr a panaszos ismerősét felszólítja távozásra, aki azonban közli, hogy sajtóigazolvánnyal rendelkezik, a sajtó munkatársa, ne korlátozzák a sajtó munkáját. A rendőr erre azt válaszolja: „Még egyszer felszólítom [a panaszos „tanácsadóját”], hogy az ülést ne zavarja, legyen szíves, megkérem, hogy távozzon”. A panaszos ekkor azt mondja a rendőrnek, hogy „én meg felszólítom önt, hogy ne akadályozza a Jobbik Magyarországért Mozgalom munkáját. Önök törvénytisértést követnek. A hatóság sem követhet el törvénytisértést”. A rendőr válasza erre az, hogy „... úr, ezt majd ki fogja vizsgálni egy más szerv, én egyelőre ezt a feladatot fogom végrehajtani”. A panaszos közli a rendőrrel, hogy „jelen pillanatban nem fogja tudni végrehajtani, csak ha engem is elvezettet. Akkor pedig ön egyértelműen törvénytisértést követ el, mert a képviselőnek nem engedi, hogy végezze a munkáját. Kérem önöket, hogy hagyják el a termet, hagyják, hogy dolgozzunk nyugodtan. Kérem, hogy ne kövessen el a hatóság senkinek a parancsára törvénytisértést.” (15:40-17:36)

A rendőr azt válaszolja, hogy „... úr, én nem törvénysértést követek el, én a rend fenntartásáért vagyok itt. [A panaszos „tanácsadóját”] felszólítottam, hogy távozzon.” A panaszos megkérdezi a rendőrtől, hogy követett-e el „tanácsadója” idáig bármiféle rendzavarást; továbbá közli, hogy nincs az SZMSZ-ben olyan, hogy ismerőse ne lehetne jelen. „Mutassák meg, hogy hol van benne az SZMSZ-ben az, hogy [a panaszos „tanácsadója”] nem lehet itt! Mutassák meg!” (17:37-18:06) A rendőr ismét megkéri a panaszos ismerősét a terem elhagyására, amire azonban továbbra sem hajlandó.

Később a rendőr már emelt hangon mondja a panaszosnak, hogy „legyen szíves végighallgatni, a rendőrség egy tagjával beszél! Megkérem önt, hogy hallgasson meg, mert nem tudom elmondani, mert folyamatosan a szavamba vág. Szeretném elmondani, hogy mi lesz az intézkedés. Megkértem [a panaszos „tanácsadóját”], hogy távozzon. Hajlandó-e rá?” (A panaszos a rendőr szavába vág, hogy ő pedig egy képviselővel beszél.) A panaszos „tanácsadója” közben reagálja erre a rendőrnek, hogy „én pedig megkértem önöket, hogy távozzanak”. A panaszos azt mondja, hogy „én pedig megkértem önöket, hogy törvénysértést ne kövessenek el. Az SZMSZ-ben nincs olyan benne, hogy [a panaszos „tanácsadója”] ne lehetne benn”. (18:27-18:52)

A rendőr azt mondja a panaszosnak, hogy „már megint a szavamba vág”, és közli, hogy a rendőri intézkedést már ő is akadályozza. A panaszos azt feleli, hogy a rendőr pedig a képviselői munkáját akadályozza. Megismétli, hogy ismerőse az ő szakértőjeként van jelen. A rendőr felszólítja, illetve tájékoztatja, hogy szabálysértés továbbfolytatása miatt, rendőri intézkedéssel szembeni ellenszegülés miatt elő fogja állítani a M.-i Rendőrkapitányságra a panaszos „tanácsadóját”. A férfi azt válaszolja a rendőrnek, hogy ő pedig fel fogja jelenteni. A rendőr közli, hogy ezt az intézkedést fogja itt végrehajtani, és megkéri, hogy vegyék le a bilincset a kezükről, amivel összeláncolták egymást. A panaszos nemmel válaszol. A rendőr ekkor megkéri őket, hogy „mindketten fáradjanak ki a teremből”. A panaszos közli, hogy neki mint képviselőnek jogában áll jelen lenni. A rendőr azt mondja, hogy neki a másik személyt „el kell innen távolítani”. A panaszos azt válaszolja a rendőrnek, hogy neki a törvényeket kell betartania, „ez pedig nincs benne a törvényben”. A rendőr megismétli: „megkérem önöket, hogy távozzanak”. A panaszos azt mondja, hogy nem távoznak. A rendőr megkérdezi a panaszostól, hogy a másik személyt személyi szabadságában korlátozza-e. A panaszos „tanácsadója” azt válaszolja, hogy a képviselő éppen az ő személyi szabadságát őrzi meg. A rendőr azt mondja ekkor, hogy „rendben, egy pillanat türelmet kérek”, majd kimegy a teremből. A panaszos „tanácsadója” közben megjegyzi, hogy az önkormányzati dolgozók miért nem a saját munkakörükben dolgoznak, miért foglalják el a képviselő-testületi ülésen a helyeket. (18:52-20:12)

Később ismét az intézkedő rendőr hangját lehet hallani, amint megkéri a panaszost és társát, hogy fáradjanak ki az épület elé, vagy az ajtó elé, vagy a terem elé, és igazoltatás végett adják át személyi igazolványukat és lakcímkártyájukat. A panaszos azt mondta, hogy természetesen átadják azokat. (27:36-27:50)

Ezt követően az hallható, amint egy férfi – a polgármester – figyelmezteti a panaszost, hogy foglaljon helyet, mert meg szeretnék kezdeni az ülést. A polgármester kétszer felszólította a panaszos ismerőst távozásra, a panaszos figyelmét pedig felhívta, hogy már kétszer figyelmeztette, illetőleg arra, hogy a szervezeti és működési szabályzat szerint rendbírsággal sújthatja őt a képviselő-testület. A panaszos ismerőst ismét felhívta a távozásra. A polgármester és panaszos vitája, illetve a panaszos kétszeri rendbírsággal sújtásának körülményei hallhatók a felvételen a továbbiakban. (28:50-32:08) A polgármester ezen idő alatt kéri a rendőrség intézkedését, és a panaszos ismerősenek eltávolítását (30:33-30:40), illetve azt mondja, hogy a férfi már többször megzavarta a képviselő-testület munkáját, „idejött, beavatkozott a képviselő-testület munkájába.” (30:58-31:04)

6) A panaszos a Testület rendelkezésére bocsátotta továbbá a M. Város Kórháza által kiadott kórlapot is, amely szerint rendőrök kísérték őt a Sürgősségi Baleseti Osztályra, és elmondása szerint „önkormányzati testületi ülésen a rendőrök a kezén levő kötés levágásakor bal kezét megsúrták. Felidegesítette magát, tompa, nyomó mellkasi fájdalmat érez.” A rizikófaktorok között feltüntették a hipertóniát; a „fizikális státusz” rovatban szerepel: ritmusos szív működés, kompenzált keringés, median sternotomia hege; részarányos mellkas, érdes alaplégzés, rekeszek jól kitérnek. A felvételi diagnózisok között az ellátó orvos feltüntette a hipertónia mellett a régi szívizom elhalást. A kórlap tanúsága szerint továbbá a panaszos bal kezének hüvelyk és mutató ujjja közötti régiójában, középen, a tenyéri-kézhati áthajlásban felületes, 3 mm-es, a bőrön éppen áthatoló, szúrt sérülést tapasztalt az orvos; „neurovascularis [ideg-érrendszeri] kórjel, mozgáskiesés” nem volt. A panaszos sebeit ellátták (Betadin krémes kötést kapott), az orvosi vélemény szerint a sérülés 8 napon belül gyógyuló.

7) A panaszos beadványában megjelölt két személyt (önkormányzati képviselőket), akik szemtanúi voltak a panaszolt rendőri intézkedésnek.

A Testület megkeresése alapján az egyik önkormányzati képviselő szolgáltatott információt. Nyilatkozata szerint az események régen történtek, ezért már alig emlékszik valamire. A tanú jelen volt, amikor a biztonsági őr odament a panaszos ismerősehez. A biztonsági őr viselkedésében semmi kirívót nem tapasztalt. Annyit hallott, hogy felszólította a férfit a terem elhagyására (emlékezete szerint ekkor párbeszéd alakult ki közöttük, valamint a panaszos között). A panaszos ismerőse a távozásra történő felszólításnak nem tett eleget.

A tanú akkor is jelen volt, amikor a rendőrség megérkezett a helyszínre. Viselkedésükben „semmi kirívót” nem tapasztalt. Emlékezete szerint a rendőrök is többször felszólították a panaszos ismerőst, hogy hagyja el a termet, aki azonban azoknak a felszólításoknak sem tett eleget. „Annál is inkább, mivel [a panaszos] és [annak ismerőse] összekötözték magukat gyorskötözővel.” Arra azonban a tanú már nem emlékszik, hogy az összekötözés konkrétan mikor történt – a rendőrök megérkezése előtt, után, vagy közben.

A polgármester a terembe érkezését követően szintén felszólította a panaszos ismerősét, hogy hagyja el a termet. Mivel az nem történt meg, a rendőrök kivezették a teremből a panaszost és ismerősét, „hiszen még mindig össze voltak kötözve”. A rendőrök felszólították a panaszost és ismerősét, hogy szedjék le magukról a gyorskötözőt (arra ugyanakkor nem emlékszik a tanú, hogy az arra irányuló felszólítás a teremben, a folyóson, vagy mindkét helyen történt meg). Emlékezete szerint a rendőrök megkérték a panaszost kint a folyóson, hogy „ne kapálózzon, mert nem akarják, hogy véletlenül megsérüljön a keze, amikor levágják róla a gyorskötözőt”.

II.

A Testület a panasz kivizsgálása során, a tényállás pontosabb megismerése érdekében felvilágosítást kért a rendőrségtől a panaszolt intézkedésről, illetőleg megküldeni kérte az azzal kapcsolatos rendőrségi dokumentumokat, valamint a konkrét kérdésekkel összefüggésben a rendőrség álláspontját.

1) A rendőrség tájékoztatása alapján a panaszolt rendőri intézkedésben a M.-i Rendőrkapitányság Közrendvédelmi és Határrendészeti Alosztály r. százados vezetője, egy r. törzsőrmester járőrvezetője, egy r. őrmester járőre vett részt, továbbá egy r. hallgató is jelen volt; valamint a helyszínen megjelent a M.-i Rendőrkapitányság vezetője is.

2) A M.-i Rendőrkapitányság vezetőjének tájékoztató levele az alábbi információkat tartalmazza.

A panaszossal szembeni intézkedés indokaként és céljaként a rendőrkapitányság vezetője az alábbiakat közölte. 2010. október 29-én 8 óra 20 perckor a M. Város Képviselő-testületének ülésén biztonsági őri feladatokat ellátó férfi bejelentést tett a M.-i Rendőrkapitányság ügyeletére arról, hogy a panaszos „tanácsadójaként” megjelölt férfi „sem az ülés vezetésére feljogosított polgármester utasítására, sem pedig a biztosítási feladatot ellátó teremőrök felszólítására” nem hajlandó elhagyni a testületi üléstermet, „rendzavaró magatartást tanúsít”. Ezzel párhuzamosan, 8 óra 22 perckor panaszos is bejelentést tett a kapitányság ügyeletén, hogy a testületi ülésen a képviselői munkáját nem tudja zavartalanul ellátni, ezért kéri a rendőrség intézkedését. E két bejelentés mellett M. polgármestere felhívta a rendőrkapitányság vezetőjét az általa használt szolgálati mobiltelefonján és közölte, hogy „a képviselő-testületi ülés zavartalan lebonyolítását nem tudja biztosítani, így a testület nem képes ellátni a törvényből adódó feladatait”, illetve „a rend helyreállítása érdekében kéri a rendőrség intézkedését”.

A rendőrkapitányság megfogalmazása szerint a fentiek miatt tehát a rendőri intézkedés indoka három, egymástól független bejelentés volt, „a testületi ülés zavartalan lebonyolítása rendzavaró magatartások miatt akadályba ütközik, és a rendzavarás megszüntetésére, az ülés vezetésére, így a rend fenntartására feljogosított polgármester nem rendelkezik eszközökkel”. Az intézkedés céljaként pedig „a rend helyreállítását”

jelölte meg, vagyis „hogy a testület képes legyen zavartalanul ellátni az Alkotmányból és az Önkormányzati törvényből adódó feladatait”.

Az intézkedés ténybeli indokaként a tájékoztató levél azt tartalmazza, hogy az említett telefonon tett bejelentések alapján, „figyelemmel a bejelentett cselekmény közérdeklődésre számot tartó voltára, valamint arra a tényre, hogy a bejelentés alapján a fennálló jogi helyzet nagyobb szakértelmet igényel”, a kapitányságvezető a rendőrfőnökön kívül utasítást adott a r. százados alosztályvezetőnek, hogy „tájékozódjon a helyszínen és vezesse le a szükséges intézkedést”. A rendelkezésre álló adatok szerint a r. százados a napszaknak megfelelő köszönést követően kezdte meg az általa korábban név szerint ismert személyekkel szemben az intézkedést. A rendőr az intézkedés során közölte annak célját, vagyis a panaszos „tanácsadójának” elmondta, hogy „a polgármester nyilatkozata szerint zavarja a képviselő-testület ülését és ezért megkérte az intézkedés alá vont személyt a terem elhagyására”. A r. százados „az intézkedést határozott, emelt hangnemben, de nem kiabálva hajtotta végre, tekintettel arra, hogy az intézkedés alá vont személy folyamatosan a szavába vágott”. A panaszos „tanácsadója” „a felszólításnak nem tett eleget, arrogáns stílusban szólította fel az intézkedő rendőröket, hogy ők hagyják el a termet, mert jogot sértenek, amikor őt az alkotmányos alapjogaiban korlátozni akarják. Az intézkedés alá vont személy először arra hivatkozott, hogy ő nem távolítható el a teremből, figyelemmel arra, hogy újságíró, vagyis az eltávolítása esetén sérülne a testületi ülés nyilvánosságához fűződő alkotmányos alapjog.” A rendőrkapitányság vezetője ezzel összefüggésben megjegyezte, hogy a férfi panaszai alapján korábban már több alkalommal folytattak közigazgatási eljárás keretében vizsgálatot. Az eljárások alapját az képezte, hogy miután a férfi korábban már több alkalommal is rendzavaró magatartást tanúsított a képviselő-testület ülésén, a teremőrök nem engedték be az ülésterembe, és ő emiatt rendőri intézkedést kért. Az intézkedések elmaradását nehezményezve jelentette be a panaszokat. Az említett panaszok egy részénél a panaszos „tanácsadója” a testületi ülések nyilvánosságára hivatkozott, és hogy őt ahhoz való alapjogában korlátozták. Több alkalommal hivatkozott továbbá arra is, hogy amennyiben ez a nyilvánosság állampolgárként nem illeti meg, a sajtó munkatársaként mindenképpen jogosult a testületi ülésterembe lépni.

A kapitányságvezető úgy nyilatkozott: az említett panaszeljárásokban kétséget kizáró módon megállapították, hogy a képviselő-testületi ülés nyilvánossága azok számára is biztosított, akik nem férnek be az ülésterembe, hiszen az önkormányzat egy szomszédos termet folyamatosan nyitva tart az érdeklődők részére, ahol zártláncú televíziós közvetítésen az ülés lefolyása nyomon követhető. Ez a lehetőség pedig 2010. október 29-én is megvolt a panaszos „tanácsadója” számára. A kapitányságvezető szerint – figyelemmel arra, hogy a magyar jogrendben, ismeretei szerint nincs normatív rendelkezés abban a tekintetben, hogy a testületi ülésen közvetlen jelenléttel kell a nyilvánosságot biztosítani – M. képviselő-testülete nem sértette a panaszos „tanácsadójának” az ülés nyilvánosságához fűződő jogát. Álláspontja szerint továbbá „ezt a kérdéskört a rendőrségnek nem kell, és a kifogásolt intézkedés során sem kellett vizsgálnia, hiszen ezen tárgykörben közigazgatási eljárás keretében a Baranya Megyei Bíróság 6.K.20.207/20916. szám alatti ítéletében

jogerősen állást foglalt. A [panaszos 'tanácsadójával'] szemben döntő jogerős ítélet indokolása értelmében, nincs hatásköre és lehetősége a rendőrségnek arra, hogy állampolgári, avagy újságírói kezdeményezésre a testületi ülésen résztvevő jegyzőt az ülésről kihívassa az ülésre való bejutás érdekében”.

Az eljárás ezen szakaszában – tekintettel arra, hogy a panaszos „tanácsadóját” az újságírói mivoltára hivatkozása után ismételten felszólították a terem elhagyására – a férfivel szembeni rendőri intézkedésbe avatkozott be a panaszos, aki közölte, hogy ő a Jobbik Magyarországért Mozgalom és Párt m.-i szervezetének elnöke, a párt önkormányzati képviselője. Kijelentette, hogy a férfi az ő „tanácsadójaként” van jelen a testületi ülésen.

Az ülést vezető polgármester az intézkedő rendőrrel egyértelműen közölte, hogy ezt „M. Város önkormányzatának SZMSZ-e nem teszi lehetővé”, és ismételten felkérte az intézkedőket a férfi teremből történő eltávolítására, ezért a r. százados az intézkedés folytatásáról döntött.

A kapitányságvezető véleménye szerint miután kétségtelenné vált az intézkedés alá vont személy, illetve az akkor még intézkedés alá nem vont, de jelen levő panaszos számára, hogy az intézkedés alá vont személyt a rendzavarás megszüntetése érdekében a teremből el fogják távolítani, a panaszos egy műanyag gyorskötözővel összekötötte csuklóját az intézkedés alá vont személy csuklójával. Mindketten már a teremben történő megjelenésükkor gyorskötözőt viseltek csuklójukon, ezért „megalapozott a gyanú” azzal kapcsolatosan, hogy tudatosan készültek az ülés „ilyen módon történő megzavarására”.

Tekintettel a panaszos képviselői jogállására, a rendkívüli esemény miatt a r. százados telefonon azonnal jelentést tett a M.-i Rendőrkapitányság vezetője részére, aki emiatt személyesen jelent meg a helyszínen és átvette az intézkedést. A kapitányságvezető helyszínre érkezését megelőzően – rendzavaró magatartása miatt – a képviselő-testület két alkalommal rendbírsággal sújtotta a panaszost, aki ennek ellenére sem volt hajlandó a gyorskötöző kioldására, „a rendzavaró magatartásuk” megszüntetésére. Mivel a panaszos és társa magatartása miatt a polgármester az ülés vezetését nem tudta folytatni, az ülést berekesztette és szünetet rendelt el.

A kapitányságvezető megérkezésekor azt tapasztalta, hogy a panaszos a terem közepén levő asztalnál a neki rendelt helyen ült, mellette balra állt a „tanácsadója”; a panaszos bal csuklója volt társa jobb csuklójával „összebilincselve”.

Az intézkedése megkezdésekor a kapitányságvezető meghallgatta a polgármestert, aki elmondta, hogy „már a testületi ülés megkezdése előtt részére több képviselő jelezte”, hogy a panaszos társának „magatartása miatt nem képes képviselői munkáját zavartalanul ellátni”. A panaszos társa – a polgármester és a kapitányságvezető által szóban meghallgatott képviselők nyilatkozata alapján – „»mocskolódó« szórólapokat helyezett el a képviselők asztalán, egyik képviselő lelkiismeretére tett

megjegyzéseket”. A polgármester a kapitányságvezető kérdésére egyértelműen kijelentette, hogy a panaszos „tanácsadójának” magatartása „olyan mértékben zavarja a Testület működését, hogy képtelenek a munkájukat ellátni”, és mivel neki „egyéb eszköze a rend helyreállítására nincs, a rendőrség intézkedését kéri. Amennyiben a rendőrség nem lát jogi eszközöket a zavartalan működés feltételeinek a megteremtésére, az ülés folytatására annak ellenére képtelen, hogy számos jelentős kérdésben kell a testületnek döntenie.”

A polgármester elmondta azt is, hogy az intézkedés hiányában – különös tekintettel arra, hogy a panaszos és társa is „szándékosan készült a testületi ülés ilyen módon történő megzavarására, egyértelmű provokációt követettek el, mivel mindkettőjük gyorskötözővel jelent meg az ülésen – nem tartja kizártnak, hogy a későbbi testületi ülések lebonyolítása is ellehetetlenül”. Tájékoztatta a kapitányságvezetőt a polgármester arról is, hogy a panaszos „tanácsadója” az elmúlt években több alkalommal „tett kísérletet a testületi ülés megzavarására”, ami miatt a város képviselő-testülete korábban az Állampolgári Jogok Országgyűlési Biztosához (a továbbiakban: ombudsman) is fordult. A kérdéses ügyben az ombudsman az OBH 2952/2008. sz. jelentésében elmarasztalta a rendőrséget az intézkedés elmulasztása miatt. A jelentés így fogalmaz: „A rendelkezésre álló iratok alapján megállapítottam, hogy a rendőrség intézkedése elmulasztásával, a jogállamiság elvével, és a helyi önkormányzathoz való joggal összefüggésben visszasságot okozott.” Az ombudsman intézkedései között fogalmazta meg, hogy „felkérem az országos rendőrfőkapitányt, hogy tegye meg a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy a helyi önkormányzatok képviselő-testületének nyilvános ülését vezető polgármesternek az ülés rendjének fenntartása érdekében tett intézkedéseinek végrehajtásához a rendőrség – szükség esetén – segítséget nyújtson.” Az idézetek alapján a rendőrkapitánynak az az álláspontja, hogy ha „az ülés vezetésére feljogosított polgármester úgy ítéli meg, hogy a panaszos „tanácsadója” a teremben rendzavaró magatartást tanúsított, és emiatt a polgármester rendőri segítséget kér – hiszen kimerítve a jogszabályokból adódó lehetőségeit, nem képes a képviselő-testület ülésének zavartalan lebonyolítására – a rendőrségnek nincs lehetősége mérlegelni a rendzavarás mértékét vagy súlyát. Ezzel összefüggésben a kapitányságvezető idézi a hivatkozott OBH jelentést, melyben az ombudsman rögzíti: „Ki kell emelni azt is, hogy a hasonló esetekben a zavarás súlyának megítélése során nincs mérlegelési lehetősége a rendőrségnek, a hallgatóság ülést megzavaró tagját ilyen esetben ki kell vezetnie az ülésteremből. Azt viszont természetesen – a törvény keretein belül – szabadon mérlegelheti, hogy mindezek alapján fennállnak-e egy büntető- vagy szabálysértési eljárás megindításának, vagy kényszerintézkedés alkalmazásának feltételei.”

A tájékoztató levél tartalmazza azt is, hogy a rendőri intézkedéshez köthető mérlegelés során különös súllyal került latba az a körülmény, hogy a panaszos a Jobbik Magyarországért Mozgalom és Párt helyi elnökeként a képviselő-testület tagja, és e sajátos jogállásából adódóan a kapitányságvezető törekedett arra, hogy elkerülje a személyes szabadságot korlátozó kényszerintézkedés elrendelését. Mérlegelnie kellett ugyanakkor a kapitányságvezetőnek azt is, hogy a panaszos „jogszerű eljárásában akadályozta, egész magatartása arra irányult, hogy [a panaszos „tanácsadójával”]

szemben megkezdett intézkedést” ne tudja befejezni, attól elálljon. Ennek érdekében a panaszos azt is kijelentette, hogy kapitányként ez volt az utolsó intézkedése. Miután a panaszos „tevélegesen lépett fel annak érdekében, hogy az intézkedés sikerét meghiúsítsa” – hiszen magát a társához kötözte – a kapitányságvezetőnek az intézkedést ki kellett terjesztenie rá is. Mindkettőjükkel közölte, hogy magatartásuk eredményeképpen a népképviselői szerv működése jelentős mértékben sérül, és felszólította őket, hogy a műanyag gyorskötözőt oldják ki, és a panaszos társa hagyja el a termet. A felszólítástól mindketten kategorikusan elzárkóztak, az intézkedés során folyamatosan a kapitányságvezető szavába vágtak. Mindkettőjüket ismételt felszólította rendzavaró magatartásuk megszüntetésére, a gyorskötöző eloldására és közölte, hogy magatartásukkal megvalósítják az egyes szabálysértésekről szóló 218/1999. (XII. 28.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Szabs. r.) 40/A. §-ának (1) bekezdése szerinti jogszerű intézkedéssel szembeni ellenszegülés szabálysértése törvényi tényállását. Tájékoztatta az intézkedés alá vont személyeket, hogy amennyiben a szabálysértést a felszólítása ellenére továbbfolytatják, az Rtv. 33. §-ának (2) bekezdés f) pont I. fordulata alapján az előállításukról fog intézkedni. Az ismételt felszólításra mindkét személy úgy nyilatkozott, hogy nem hajlandóak alávetni magukat a rendőri intézkedésnek, nem oldják el a kötözőt, és a panaszos nem távozik a teremből.

A rendőrkapitány ezen körülmények miatt döntött mindkét személy előállításáról, ezt közölte velük, majd utasította az alosztályvezetőt, hogy a gyorskötözőt vágja el és a két személyt a M.-i Rendőrkapitányságra állítsa elő. Minthogy az intézkedés alá vont személyek nem voltak hajlandóak eleget tenni a terem elhagyására történő felszólításnak, sőt a gyorskötöző elvágását akadályozva szorosan egymás mellé álltak, az Rtv. 47. §-a alapján mindkét személlyel szemben testi kényszert alkalmaztak. Ennek keretében a r. százados egy nála lévő késsel a műanyag gyorskötözőt szétvágta, majd az ellenszegülés megtörése érdekében mindkét intézkedés alá vont személlyel szemben az Rtv. 48. §-ának d) pontja alapján bilincset alkalmaztak. A bilincselés a Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007. (XII. 23.) IRM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 60. § (4) bekezdés b) pontja alapján előre testhelyzetben történt. Az intézkedés alá vont személyekkel szemben az előállításukat megelőzően az Rtv. 29. §-ának (6) bekezdése alapján ruházatátvizsgálatot hajtottak végre.

A panaszossal szemben a bilincselés 2010. október 29-én 9 óra 20 perctől 13 óra 10 percig tartott, ami nyilatkozata szerint nem okozott sérülést; előállítása pedig 8 óra 40 perctől 13 óra 10 percig tartott. A panaszos az intézkedéssel szemben panasszal élt, melynek során elmondta, hogy a műanyag gyorskötöző levágása során sérülést szenvedett. Emiatt azonnal intézkedtek a panaszos „orvosoltatására”. A M.-i Városi Kórház vizsgálata szerint a panaszos „bal kezén a hüvelyk- és mutatóujj közötti területen, felületes, 3 mm-e, a bőrön éppen áthatoló szúrt sérülés látható”. A panaszos a kórházban már „tompá, nyomó mellkasi fájdalmat” is érzett, ami miatt további vizsgálatokat végeztek, de az negatív eredménnyel járt.

A kapitányságvezető a fent hivatkozott szabálysértés elkövetése miatt szabálysértési feljelentéssel élt, figyelemmel azonban arra, hogy az intézkedést maga foganatosította és kapitányságvezetőként ő a szabálysértési hatóság vezetője is, a M.-i Rendőrkapitányság részéről elfogultságot jelentett be. A megyei rendőr-főkapitányság vezetője a Sz.-i Rendőrkapitányságot jelölte ki a szabálysértési eljárás lefolytatására.

A rendőrség továbbította a Testület felé a megyei rendőr-főkapitányság határozatát, amelyben a M.-i Rendőrkapitányság vezetőjének elfogultsága miatt benyújtott kizárási indítványt megalapozottnak találta, és a Sz.-i Rendőrkapitányságot jelölte ki a szabálysértési eljárás lefolytatására.

3) A panaszossal szemben intézkedő r. százados alosztályvezető a Szabs. r. 40/A. §-ának (1) bekezdése szerinti jogszerű intézkedéssel szembeni ellenszegülés szabálysértés elkövetésének alapos gyanúja miatt feljelentést tett.

A 2010. november 2-án készült szabálysértési feljelentés tényállása azt tartalmazza, hogy az alosztályvezető 2010. október 29-én 8 óra 40 perckor a rendőrkapitányság ügyeletesének utasítására megjelent a M.-i Polgármesteri Hivatal tanácstermében, mert a polgármester bejelentést tett, hogy a panaszos „tanácsadója”, „aki egyébként a Testület ülését az elmúlt években több alkalommal megzavarta – több képviselőt »inzultált«, akik jelezték az ülés vezetését folytató polgármesternek, hogy [a férfi] ezen magatartása okán nem tudják ellátni feladataikat.”

A feljelentés szerint az Ötv. és M. Önkormányzatának 23/1998. (XI. 20.) rendelete (SZMSZ) alapján a testületi ülés fenntartására feljogosított polgármester több alkalommal is az ülésterem elhagyására szólította fel a panaszos „tanácsadóját”, „aki azonban ezt megtagadta, ezért kérték a rendőri intézkedést”. A polgármester tájékoztatását követően az alosztályvezető megjelent a tanácsteremben, ahol az első sorban, a bejárat ajtótól kb. 2 méterre ült a panaszos „tanácsadója” és szorosan előtte állt a panaszos. A rendőr fel akarta szólítani a férfit, hogy tegyen eleget a polgármester kérésének, hagyja el a termet, a panaszos azonban állandóan úgy állt, hogy társa a takarásában legyen, ezért nem tudta közvetlenül felszólítani. Az újabb rendőri felszólításra a férfi a panaszos takarásából félig kilépett és közölte, hogy ő szólítja fel a rendőröket távozásra. A panaszos eközben folyamatosan beszélt a r. századoshoz, azt hangoztatta, hogy képviselői munkájában akadályoztatva van. A panaszos előre lendítette a bal kezét, a másik személy pedig ezzel egyidőben a jobb kezét, és a rendőr ekkor észlelte, hogy műanyag gyorskötözővel egymáshoz vannak kötözve a csuklójuknál. A r. százados a történetekről értesítette a rendőrkapitányság vezetőjét, aki megjelent a helyszínen, és átvette az intézkedést.

A kapitányságvezető felszólította a mindkét személyt, hogy a gyorskötözőt vágják le, és a panaszos „tanácsadója” hagyja el a képviselő-testület üléstermét, ők azonban arra nem voltak hajlandók, sőt „szemmel láthatóan szorosan egymás mellé álltak, ezzel megakadályozva azt, hogy a kötözőt bárki szét tudja vágni”. A kapitányságvezető ekkor ismételt felszólította őket cselekményük abbahagyására, közölte velük, hogy

magatartásukkal a népképviselői szerv működéséhez fűződő alkotmányos alapjogot korlátozzák, és közölte azt is, hogy amennyiben a jogszerű intézkedésnek nem tesznek eleget, szabálysértést valósítanak meg. Tekintettel arra, hogy a panaszos és társa az újabb felszólításnak sem voltak hajlandók eleget tenni, a kapitányságvezető közölte azt is, hogy amennyiben nem fejezik be magatartásukat, szabálysértés továbbfolytatása okán előállításukra fog intézkedni. A panaszos és társa cselekményüket a rendőri felszólítás ellenére nem hagyták abba, és a terem elhagyására való felszólításra nem tettek eleget. A kapitányságvezető közölte velük, hogy előállításukról döntött, amennyiben annak ellenszegülnek, testi kényszerszert fognak alkalmazni. Mivel egyik személy sem volt hajlandó a rendőri intézkedést végrehajtani, intézkedtek testi kényszerrel történő előállításukra, amire mindketten passzívan ellenálltak, így az ellenszegülés megtörése érdekében bilincset alkalmaztak. A testi kényszer alkalmazása során a r. járőr felkarjukon megfogta a személyeket, ami által lehetővé vált a gyorskötöző elvágása; a bilincselésüket követően pedig mindkettőjüket elvezették.

4) Az előállítás végrehajtásáról és kényszerítő eszköz alkalmazásáról szóló jelentés az alábbiakat tartalmazza.

2010. október 29-én 8 óra 40 perckor a rendőrök megjelentek M. Városháza tanácstermében, majd a kapitányságvezető utasítására a panaszost előállították a M.-i Rendőrkapitányságra, mivel jogszerű intézkedéssel szembeni engedetlenség szabálysértését követte el és a rendőri felszólításra sem volt hajlandó azt abbahagyni.

A jelentés szerint a panaszossal szembeni intézkedésben a M.-i Rendőrkapitányság Közrendvédelmi és Határrendészeti Alosztály egy r. törzsőrmestere és egy r. őrmestere vett részt, az intézkedésnél pedig jelen volt a rendőrkapitányság vezetője, az alosztályvezető és egy r. hallgató is.

Az előállítás végrehajtásáról szóló jelentés szerint a panaszost az Rtv. 29. §-ának (1) bekezdés I. fordulata alapján igazoltatták, a 29. § (6) bekezdése alapján átvizsgálták. Az Rtv. 33. §-ának (2) bekezdés f) pont I. fordulata alapján – a szabálysértést felszólítás ellenére folytató személy – a panaszost előállították.

A panaszossal szemben az Rtv. 47. §-a alapján testi kényszerszert, az Rtv. 48. §-ának d) pontja alapján (ellenszegülés megtörése érdekében) 9 óra 20 perctől 13 óra 10 percig bilincset alkalmaztak – Szolgálati Szabályzat 60. §-ának (4) bekezdése szerint a kezek előre illetve hátra bilincselésével (nincs megjelölve a mód). A jelentés szerint a kényszerítő eszköz alkalmazására való figyelmeztetés megtörtént. A rendőri intézkedés során a panaszosnak sérülése, a kényszerítő eszköz alkalmazása során anyagi kára nem keletkezett. A panaszos az Rtv. 18. §-ának (1) bekezdése alapján ismerőse kiértesítését kérte.

A rendőri jelentés szerint a panaszos az Rtv. 33. §-ának (4) bekezdése alapján az előállítás okáról szóló tájékoztatót és az előállítás idejéről szóló igazolást megkapta.

Az előállítás oka 2010. október 29-én 13 óra 10 perckor megszűnt, a panaszos szabadon bocsátása megtörtént.

5) Az előállítás végrehajtásáról és kényszerítő eszköz alkalmazásáról szóló parancsnoki vélemény és kivizsgálás alapján az igazoltatás, az átvizsgálás és az előállítás jogszerű és szakszerű; a kényszerítő eszköz alkalmazása jogszerű, szakszerű és arányos volt.

6) A panaszossal szemben intézkedő r. százados alosztályvezető jelentést készített a M.-i Rendőrkapitányság vezetője felé a panaszossal szemben fogatosított rendőri intézkedésről, amely az alábbi információkat tartalmazza.

2010. október 29-én 8 óra 20 perckor a biztonsági szolgálat alkalmazottja telefonon bejelentést tett a M.-i Rendőrkapitányság ügyeletére, mert a panaszos „tanácsadóját” el kívánták távolítani a Városháza tanácsterméből, aki azonban ellenállt az intézkedésnek. 8 óra 22 perckor a panaszos szintén bejelentést tett telefonon az ügyeletre, és elmondta, hogy képviselői munkájában akadályozzák.

A r. százados 8 óra 35 perckor megjelent a járőrszolgálattal (egy r. törzsőrmesterrel és egy r. őrmesterrel) és egy r. hallgatóval a Városházán, ahol tájékozódott a történetekről, melynek során beszélt a polgármesterrel, aki elmondta, hogy a tanácsteremben megjelent a panaszos és „tanácsadója”. A panaszos elmondása szerint ismerőse az ő szakértőjeként vesz részt a testületi ülésen. A polgármester a r. századosnak elmondta, hogy az önkormányzat szervezeti és működési szabályzata ilyenre nem ad lehetőséget és megkérte a panaszos ismerősét, hogy távozzon a teremből. A férfi annak nem tett eleget, sem a polgármester, sem a jelenlévő biztonsági őrök felszólítására. Ezt követően történtek a bejelentések.

A polgármester tájékoztatását követően a r. százados megjelent a tanácsteremben. Az ott történeteket a jelentés a szabálysértési feljelentésben írtakkal azonos módon tartalmazza [állásfoglalás II. rész 3) pont]. A történetekről telefonon értesítette a rendőrkapitányság vezetőjét, aki igazoltatásra, tanúkutatásra adott utasítást, aminek a jelen levő rendőrök eleget tettek. Az intézkedés megkezdését követően kb. 40 perc múlva megjelent a kapitányságvezető, aki a további intézkedést átvette. Ezt követően a panaszost és társát előzetes figyelmeztetés után testi kényszerrel kivezették a tanácsterem elé, ahol további testi kényszer alkalmazásával a r. százados a műanyagkötelet levágta, és ezzel elválasztotta őket egymástól. Ezután a két személyt megbilincseltek, ruházatukat átvizsgálták, majd előállították a M.-i Rendőrkapitányságra.

A személyes szabadságot korlátozó intézkedés során a rendőrök megkezdtek a szükséges nyomtatványok kitöltését, az előállításról és a kényszerítő eszköz alkalmazásáról szóló jelentés megírását. A panaszos írásban megkapta a jogokról és kötelességekről szóló tájékoztatót, majd megjelölte azt a személyt, akit értesíteni

kívánt. Az értesítésről a r. százados személyesen intézkedett, az arról szóló értesítést kitöltötték.

A panaszos kb. egy órával az előállítását követően jelezte a r. századosnak, hogy sérülése keletkezett. Megmutatta bal kezének tenyerét, ahol a hüvelyk- és mutatóujja közötti területen egy hámsérülést lehetett látni. Az alosztályvezető kérdésére, hogy azt mikor szerezte, az volt a válasza, hogy a rendőr szúrta meg, amikor elvágta a kötözőzsinórt. A r. százados intézkedett az orvosi vizsgálatról, amelynek során a képviselőnek további panaszai is voltak, mellkasi fájdalmakra panaszkodott. Az elkészült kórlap alapján a vizsgálatot végző orvos 8 napon belül gyógyuló szúrt sérülést állapított meg. A további panaszokkal kapcsolatban akut kardiális megbetegedés nem volt igazolható. A r. százados a kötözőzsinórokat saját késével vágta el, úgy hogy közben a többi rendőr fogta a panaszos és a képviselő kezét a csuklójuknál. A kés élét a r. százados maga felé fordítva a csuklójukon lévő kötözőt összefogó közös kötözőt egy határozott lefelé, saját irányába történő húzó mozdulattal vágta el. Eközben senkinek nem okozott sérülést.

A panaszost az orvosi vizsgálatot követően visszaszállították a M.-i Rendőrkapitányságra, majd 13 óra 10 perckor szabadon bocsátották. A panaszos az intézkedéssel szemben panaszt jelentett be.

7) A M.-i Rendőrkapitányság vezetője a panaszossal és „tanácsadójával” szembeni rendőri intézkedésről jelentést tett a megyei rendőr-főkapitányság vezetője felé.

A kapitányságvezető jelentése több tekintetben megfelel a panaszossal szemben intézkedő r. százados alosztályvezető jelentésében [állásfoglalás II. rész 6) pont], valamint a kapitányságvezető tájékoztató levelében [állásfoglalás II. rész 2) pont] írtaknak. A kapitányságvezető a jelentésben úgy fogalmazott, hogy a polgármesteri hivatal által alkalmazott biztonsági őr olyan tartalmú bejelentést tett, miszerint „a képviselő-testület soros ülését [a panaszos „tanácsadója”] megzavarta, az ülés zavartalan lebonyolítása akadályba ütközik, hiszen többszöri felszólításra az üléstermet nem hajlandó elhagyni”, ezért kérte a rendőrség intézkedését. A polgármester pedig mobiltelefonján hívta a kapitányságvezetőt, és arról tájékoztatta, hogy a panaszos „tanácsadója” „a képviselő-testületi ülésen, illetőleg azt megelőzően olyan magatartást tanúsított, ami az önkormányzati képviselők munkáját akadályozza”, az Ötv. alapján „a testületi ülés zavartalanságát nem tudja biztosítani, ezért kéri a rendőri intézkedést”.

Amikor a kapitányságvezető megérkezett a helyszínre, meghallgatta a polgármestert, aki elmondta, hogy a panaszos „tanácsadója” „már az ülést megelőzően – aki egyébként a testület ülését az elmúlt években több alkalommal megzavarta – több képviselőt inzultált, akik jelezték az ülés vezetését folytató polgármesternek, hogy [a panaszos „tanácsadójának”] ezen magatartása okán nem tudják ellátni feladataikat”. A polgármester több alkalommal az ülésterem elhagyására szólította fel a panaszos „tanácsadóját”, aki azt megtagadta, ezért kérték a rendőri intézkedést.

A rendőrség kiérkezését megelőzően a panaszos azért, hogy „tanácsadóját” a teremből a biztonsági őrök, vagy a kiérkező rendőrség ne tudja eltávolítani, egy műanyag gyorskötözővel hozzá „bilincselte” magát. A rendőrkapitányság vezetője úgy fogalmazott, hogy az, hogy a gyorskötöző korábban kinek a birtokában volt, nem lehetett megállapítani, de megítélése szerint az a tény, hogy a képviselő-testületi ülésre egyikőjük ilyen eszközt vitt, egyértelműen arra utal, hogy provokációra készültek.

A rendelkezésre álló adatok szerint a polgármester hat alkalommal szólította fel a panaszost és társát, hogy cselekményüket hagyják abba, majd a panaszost rendzavarás miatt kétszer rendbírsággal sújtotta. A polgármester a rend fenntartására nyitva álló eszközöket kimerítette, de a képviselő-testületi ülés zavartalanságát, a népképviselői szerv működését biztosítani nem tudta, ezért szünetet rendelt el és rendőri intézkedést kezdeményezett. A rendőrkapitányság vezetőjének kérdésére a polgármester elmondta, hogy az ülés nyilvánosságát biztosítják a panaszos „tanácsadója” számára, de nem az ülésteremben, hanem az ülésnek helyet adó terem mellett megnyitott kisteremben, ahol kivetítőn nyomon követheti az eseményeket.

A rendőrkapitányság vezetőnek a panaszossal (és társával) szembeni fellépése; továbbá a kényszerítő eszköz alkalmazásának és a panaszos kézsérülésének körülményei tekintetében a jelentés tartalma a Testületnek írt tájékoztató levelében [állásfoglalás II. rész 2) pont] írtakkal lényegileg megfelel.

8) A panaszos előállításának időtartamáról szóló igazolás tanúsága szerint a panaszos előállítása az Rtv. 33. §-ának (2) bekezdés f) pontja alapján 2010. október 29-én 8 óra 40 perctől 13 óra 10 percig tartott. Az előállítás időtartama alatt a panaszosnak sérülése és panasza keletkezett. Az igazolás tartalmazza – más jogvédő szervezetek mellett – a Testület elérhetőségeit. A dokumentumot a panaszos nem volt hajlandó aláírni.

9) A M.-i Rendőrkapitányság megküldte a panaszos előállítása során a nyilatkozatáról szóló feljegyzést, amely szerint meghatározott személy kiértesítését kérte. A megjelölt személy telefonos kiértesítése megtörtént. A panaszos a dokumentumot nem volt hajlandó aláírni.

10) A rendőrség megküldte a Testületnek az előállított személy jogairól, kötelezettségeiről, valamint az előállító helyiség rendjéről szóló tájékoztatót, amit az ügyeletes (az alosztályvezető) aláírt, a panaszos azonban nem.

11) A panaszossal szembeni rendőri intézkedésről a r. őrmester járőr RK lapot állított ki. A dokumentum a panaszos adatait (nevét, anyja nevét, születési helyét és idejét), személyi igazolványa számát és lakcímét tartalmazza; a szabálysértés elkövetésére vonatkozó rovatban az szerepel, hogy „M., Sz. tér 1.”

12) A panaszossal szemben intézkedő r. százados alosztályvezető a Testület felvilágosítás-kérésére kiegészítő jelentést készített, amely az alábbi adatokat tartalmazza.

A panaszossal (és „tanácsadójával”) szembeni intézkedést a r. százados kezdte meg oly módon, hogy a teremben eléjük állt, és a Szolgálati Szabályzat 4. § (1) bekezdésének megfelelően fellépett: tisztelgett, köszönt, és mivel mindkettőjük neve ismert volt számára, ezért nevükön szólította őket. A rendőr közölte a panaszos „tanácsadójával”, hogy mi az intézkedés oka: az „általa elkövetett rendzavarás miatt” jelent meg, és célja, hogy „a testületi ülés zavartalanul folytatódjon”, ezért megkérte őt, hogy távozzon. A r. százados hangneme – véleménye szerint – kulturált volt, de határozottan kellett fellépnie, mert a panaszos és társa is folyamatosan a szavába vágott. A rendőrnek a terem elhagyására történő többszöri felszólítása eredménytelen maradt. A panaszos „tanácsadója” válaszként a panaszos háta mögül, annak válla felett „arrogáns hangnemben” felszólította a rendőröket, hogy hagyják el a termet. A panaszos az intézkedés megkezdésekor közölte a r. századossal, hogy ismerőse az ő segítőjeként, szakértőként vesz részt az ülésen. A panaszos „tanácsadója” szintén közölte, hogy a sajtó képviselőjeként vesz részt az ülésen. A fentiek igazolására semmilyen dokumentumot nem nyújtottak át a rendőr részére.

A r. százados jelentésében megjegyezte, hogy a panaszos „tanácsadója” az elmúlt évben több alkalommal is be kívánt menni a testületi ülésre a sajtó munkatársaként, hivatkozva arra, hogy sajtóigazolvánnyal rendelkezik. Az általa sajtóigazolványként bemutatott dokumentumról egy korábbi panasz elbírálása során megállapították, hogy azt az Oktatási és Kulturális Minisztérium az általa szerkesztett időszakos lap adatainak nyilvántartásban történő megváltoztatása miatt adta ki 2006. december 11-én. Ez a határozat pedig nem egyezik meg más hatóságok által kibocsátott sajtóengedéllyel. Azt sem igazolta dokumentummal a panaszos „tanácsadója”, hogy az önkormányzati képviselő tanácsadójaként vesz részt az ülésen, ez is csak szóban hangzott el.

A r. százados az intézkedés megkezdése előtt tájékozódott, amelynek során szóban meghallgatta a polgármestert, aki az irodájában tartózkodott. Elmondta, hogy a panaszos tájékoztatta őt arról, hogy az ismerőse az ő szakértője, és ebben a minőségében vesz részt az ülésen. A polgármester elmondta, hogy az önkormányzat SZMSZ-e ezt nem teszi lehetővé.

A panaszost és társát csak a terem elhagyására történő felszólítást követően igazoltatták, mert az intézkedés megkezdésekor az Rtv. 29. §-ának (1) bekezdése alapján igazoltatási ok nem állt fenn. A későbbi igazoltatásra a Szabs. r. 40/A. §-ának (1) bekezdése szerinti szabálysértés elkövetésének alapos gyanúja miatt került sor. A kiegészítő jelentés ezt követően csak a panaszos „tanácsadójával” kapcsolatosan tartalmaz információt arra nézve, hogy őt felszólították személyi igazolványának átadására, melynek eleget tett. Mivel a szabálysértési eljáráshoz szükséges volt, ezért RK lapon rögzítették személyazonosító adatait, valamint lakcímét. Az igazoltatás során a személyazonosító igazolványban szereplő adatokat az ügyeleten keresztül rádióforgalmazással egyeztetették. Ennek során a priorálást végző rendőr – azért, hogy

illetéktelenek ne hallhassák az adatokat – a személyazonosító igazolványt kivitte a teremből, és annak bejárata előtt a folyosón egyeztetett. A panaszos – mivel a tanácsterem ajtaja eközben nyitva volt, és ő ahhoz közel állt – ráláthatott a priorálást végző rendőrré.

Amikor a polgármester megjelent a teremben, sem a r. százados, sem pedig a többi rendőr nem tartózkodtak bent, kint álltak a terem előtt, a folyosón. A bent történetekből nem szereztek tudomást, a polgármester akkor nem kért rendőri intézkedést.

13) A rendőrség megküldte a panaszolt intézkedés napján készült ügyeleti hanganyag visszahallgatásáról készült jegyzőkönyvet.

a) 2010. október 29-én 8 óra 15 perc és 8 óra 30 perc közötti időszakban 3 ügyeleti telefonbeszélgetést rögzítettek.

Az első hanganyag (8:17:23) szerint a biztonsági őr hívja az ügyeletet, és azt mondja, hogy az önkormányzathoz szeretne rendőrt hívni, mert [a panaszos tanácsadója] kérésükre nem hajlandó végrehajtani a terem elhagyását. Az ügyeletes azt mondja, hogy menni fognak a rendőrök, kb. 5-10 perc múlva ott lesznek.

A második hanganyag (8:18:53) szerint a panaszos „tanácsadója” bejelentést szeretne tenni, hogy zaklatják őt „bizonyos emberek” a városházán. Szeretné kihívni a rendőrséget, hogy „állítsák le őket”, mert alkotmányos jogában próbálják korlátozni. Adja a panaszost, aki kéri, hogy küldjenek rendőrt, mert akadályozzák a képviselői munkáját. Szakértőjét nem engedik, nem akarják beengedni az ülésre. Az ügyeletes közli, hogy fognak menni a rendőrök, amit már elmondott a másik fél képviselőjének is, de egy kicsit várni kell.

A harmadik hanganyag (8:26:20) szerint az ügyeletes szól a rendőrkapitánynak, hogy van két bejelentése. A rendőrkapitány utasítja, hogy küldje a járőrt az épülethez. Az ügyeletes közli, hogy [a panaszos tanácsadójával] kapcsolatos a bejelentés, mire a rendőrkapitány mondja, hogy oda fognak menni, és az alosztályvezető megy a rendőrökkel.

b) 2010. október 29-én 8 óra 50 perc és 9 óra 15 perc között a panaszossal szembeni rendőri intézkedésben résztvevő járőr és az ügyeletes között lezajlott rádióforgalmazás hanganyaga szerint a panaszos és „tanácsadója” priorálása megtörtént, mindkettőjük esetében nemleges (negatív) eredménnyel. A járőr továbbá ebben a beszélgetésben azt mondja az ügyeletesnek, hogy szóljon „a közlekedésnek, előállításához kell segítség”.

III.

A Testület a panaszos beadványa és a rendőrség által rendelkezésre bocsátott rendőrségi dokumentumok alapján vizsgálat tárgyává tette a panaszos igazoltatásának, átvizsgálásának és előállításának, valamint a kényszerítő eszközök (testi kényszer, bilincs) alkalmazásának jogszerűségét és indokoltságát, a panaszolt testi sértés okozását; továbbá a jogorvoslati jogról való kioktatást.

A Testület megállapította, hogy a rendőri fellépés érintette a panaszosnak a Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvény (a továbbiakban: Alkotmány) a 2. §-ának (1) bekezdéséből levezethető tisztességes eljáráshoz, az 54. § (1) bekezdése szerinti emberi méltósághoz, az 55. § (1) bekezdése szerinti személyes szabadsághoz és személyi integritáshoz, az 59. §-ának (1) bekezdése szerinti személyes adatok védelméhez, az 57. §-ának (5) bekezdése szerinti jogorvoslathoz, valamint a 70/D. §-ának (1) bekezdése szerinti testi épséghez való jogát. A rendőri intézkedésekkel összefüggésben továbbá vizsgálni kellett az Alkotmány 54. §-ának (2) bekezdése szerinti embertelen, megalázó bánásmód tilalma kérdését is.

1) A Testület elsőként vizsgálta, hogy a panaszossal szembeni rendőri fellépés jogszerűen történt-e.

A Rtv. rendőri intézkedés foganatosítása időpontjában hatályos 1. §-ának (1) bekezdése meghatározza, hogy a rendőrség feladata – többek között – a közbiztonság és a közrend védelme. Az 1. § (2) bekezdésének a) és b) pontja értelmében a rendőrség a közbiztonság és a közrend védelme körében az Rtv.-ben és törvény felhatalmazása alapján más jogszabályban meghatározott bűnmegelőzési, bűnüldözési, államigazgatási és rendészeti feladatkörében általános bűnügyi nyomozó hatósági jogkört gyakorol, végzi a bűncselekmények megelőzését és felderítését, illetve szabálysértési hatósági jogkört gyakorol, közreműködik a szabálysértések megelőzésében és felderítésében. A rendőri feladatok ellátásának és az utasítások teljesítésének kötelezettségéről az Rtv. 11. §-ának (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a rendőr köteles a szolgálati beosztásában meghatározott feladatait a törvényes előírásoknak megfelelően teljesíteni, az előjárója utasításainak – az Rtv.-ben foglaltak figyelembevételével – engedelmességni, a közbiztonságot és a közrendet, ha kell, élete kockáztatásával is megvédeni.

A rendőr intézkedési kötelezettségével összefüggésben továbbá az Rtv. 13. §-ának (1) bekezdése kimondja, hogy a rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak. Ez a kötelezettség a rendőrt halaszthatatlan esetben szolgálaton kívül is terheli, feltéve, hogy az intézkedés szükségességének időpontjában intézkedésre alkalmas állapotban van. Az intézkedési kötelezettségről Szolgálati Szabályzat 3. §-ának (1) bekezdése azt tartalmazza, hogy: „Bűncselekmény vagy

szabálysértés észlelése, valamint a közbiztonságot, a közrendet, az államhatár rendjét, a polgárok személyét vagy javait sértő vagy fenyegető veszélyhelyzet esetén, illetőleg ha ilyet hoznak tudomására, a rendőrt intézkedési kötelezettség terheli.”

A panaszbeadvány, annak kiegészítései és a rendőrségi dokumentumok egybevetésével megállapítható, hogy a rendőri fellépés ténybeli alapját az szolgáltatta, hogy a kérdéses napon két telefonos bejelentés érkezett a rendőrség ügyeletére – az önkormányzat képviselő testületének ülésén biztonsági őr feladatot ellátó személy, illetve a panaszos és „tanácsadója” részéről –, illetőleg a város polgármestere mobiltelefonján hívta fel a rendőrkapitányság vezetőjét. Mindhárom telefonbeszélgetés olyan körülményre utalt (a biztonsági őr hívása szerint a panaszos „tanácsadója” nem hajlandó elhagyni a testületi üléstermet, „rendzavaró magatartást tanúsít”; a panaszos „tanácsadójának” bejelentése szerint a városházán zaklatják, alkotmányos jogában próbálják korlátozni „bizonyos emberek, illetve a panaszos munkájának akadályozása miatt kért segítséget; a polgármester pedig azt jelezte, hogy a panaszos „tanácsadója” a képviselő-testületi ülésen az önkormányzati képviselők munkáját akadályozó magatartást folytatott, az ülés zavartalanosságának biztosításához kért rendőri intézkedést), amelyek a Testület megítélése szerint egyenként is indokoltá tették a rendőrök helyszínen történt megjelenését és fellépését.

Azt, hogy a rendőrség az intézkedés célját a rend helyreállításában jelölte meg, azaz, hogy az önkormányzat képviselő-testülete feladatait zavartalanul elláthassa, a Testület magyarázatként csak addig az időpontig tudta elfogadni, amíg a rendőrök a helyszínre nem érkeztek, és ott nem tájékozódtak a részleteket illetően. A M.-i Rendőrkapitányság vezetője tájékoztató levelében hivatkozott az Alkotmánybíróság 18/1993. (III. 19.) AB határozatára, amelyben kimondták, hogy a helyi önkormányzás joga, annak ellenére, hogy az nem az alapvető jogok között (az Alkotmány XII. Fejezetében) szerepel, azokhoz hasonló védelemben kell, hogy részesüljön. Ez alapján a m.-i önkormányzat képviselő-testületének zavartalan működéséhez a polgármester jogosult volt a rendőrség segítségét kérni. A rendőrség pedig indokolt esetben köteles intézkedést foganatosítani az említett jog érvényesülésének biztosítása érdekében – akár oly módon, hogy az önkormányzat képviselő-testületének nyilvános ülését vezető polgármester rendfenntartó intézkedéseinek végrehajtásához, szükség esetén, segítséget nyújt [vö. az ombudsman fentebb idézett, OBH 2952/2008. sz. jelentésében írtakkal, állásfoglalás II. rész 2) pont]. Jelen esetben ugyanakkor a bizonyítékok alapján megállapítható az, hogy a rendőrség értesítése olyan időpontban történt meg, amikor a m.-i önkormányzat képviselő-testületének nyilvános ülése még nem kezdődött el, ezért annak megzavarása sem valósulhatott meg. A Testület hangsúlyozza ehelyütt, hogy egyetért az ombudsman jelentéséből idézett azon gondolattal, amely szerint amennyiben a rendőrség a képviselő-testület ülésén hallgatóságként jelenlevő rendzavaró személyt kivezeti, akkor is jogában áll a konkrét ügy körülményeinek mérlegelése alapján mérlegelni, hogy milyen egyéb intézkedéseket tesz meg (pl. előállítás, feljelentés megtétele büntető- vagy szabálysértési ügyben, kényszerítő eszköz alkalmazása).

A Testület megítélése szerint a rendőrség és a panaszos által is hivatkozott okok, azaz a telefonon tett bejelentések önmagukban megfelelő alapot nyújtottak a rendőrség helyszínen történő megjelenésére, arra, hogy az Rtv. 13. §-a szerint intézkedjenek – tájékozódjanak – a bejelentés alapján feltételezett közbiztonságot, közrendet sértő cselekmény elleni rendőri fellépés érdekében. A panaszossal szemben fogantatosított konkrét rendőri intézkedések (és kényszerítő eszköz alkalmazások) jogszerűsége és indokoltsága tekintetében ugyanakkor már a kikerkezett rendőrök által tapasztalt körülményeket és annak megítéléséhez szükséges jogi háttérrel vizsgálta a Testület, amelynek eredményei az alábbiakban részletezettek.

2) A panaszos sérelmezte beadványában, hogy a helyszínen megjelent rendőrök az intézkedést megelőzően nem azonosították magukat, nem mutatkoztak be.

A panaszos által megküldött hangfelvétel tanúsága szerint a hozzá és „tanácsadójához” lépő r. százados részéről köszönés hangzott el, majd pedig az, hogy a panaszos „tanácsadójával” szeretne beszélni. Az intézkedés „okaként és céljaként” pedig az hallható, hogy a rendőr azt a tájékoztatást kapta a polgármestertől, miszerint az SZMSZ nem ad lehetőséget arra, hogy „ilyen személyek” a képviselő-testületi ülésen részt vegyenek, majd közvetlenül ezután a panaszos „tanácsadóját” felszólította távozásra. Reagálására a r. százados ismételt felszólította, hogy az ülést ne zavarja, illetve megkérte, hogy távozzon.

A Testület ezzel összefüggésben utal az Rtv. 20. §-ára, ami a rendőri intézkedés során a rendőr azonosítására vonatkozó rendelkezéseket tartalmazza. A szabályozásnak az a célja, hogy a rendőri intézkedések, eljárások során minden esetben kétséget kizáróan azonosítani lehessen az eljáró rendőrt. Ennek ugyanakkor nem lehet olyan hatása, hogy az intézkedést akadályozza. A 20. § (1) bekezdése szerint a rendőrt intézkedése során vagy az egyenruhája és azon elhelyezett azonosító jelvénye, vagy szolgálati igazolványa és azonosító jelvénye igazolja. Ugyanezen törvényhely (2) bekezdése szerint a rendőr az intézkedés megkezdése előtt, minden esetben köteles nevét, azonosító számát, illetve az intézkedés tényét és célját szóban közölni. Ez alól egyetlen eset kivétel, nevezetesen, ha ez a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti, ebben az esetben ugyanis az intézkedés befejezésekor kell az igazolására szolgáló lépéseket megtenni.

A rendőri intézkedés alakításait tovább részletezi a Szolgálati Szabályzat 4. §-a, amely szerint a rendőr az intézkedést – ha annak eredményességét nem veszélyezteti – a napszaknak megfelelő köszönéssel, az intézkedés alá vont nemének, életkorának megfelelő megszólítással, ha egyenruhát visel tisztelgéssel, és a tervezett intézkedés megjelölése és célja, valamint neve és azonosító száma közlésével kezdi meg. Az intézkedő rendőr az intézkedés megkezdése előtt szolgálati igazolványát vagy azonosító jelvényét is felmutatja, kivéve, ha az a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti (ez esetben azt az intézkedést követően kell megtenni). A Szolgálati Szabályzat 4. §-ának (8) bekezdése magyarázó rendelkezés: a rendőri intézkedés eredményességét az (1) bekezdésben meghatározott információk előzetes közlése, illetve a szolgálati igazolvány vagy az azonosító jelvény felmutatása akkor

veszélyezteti, ha a közlés vagy a felmutatás időigénye az intézkedés megtételét lehetetlenné teszi, vagy annak eredményességét aránytalan mértékben veszélyezteti.

Az előállítás végrehajtásáról és kényszerítő eszköz alkalmazásáról szóló jelentés nem tartalmaz az alakiságok megtartására vonatkozóan utalást. A r. százados alosztályvezető utóbb készített jelentésében úgy nyilatkozott, hogy az intézkedés kezdetén a Szolgálati Szabályzat vonatkozó rendelkezésének megfelelő volt fellépése: tisztelgett és köszönt. A rendőrkapitányság vezetőjének tájékoztató levele is mindösszesen azt tartalmazza, hogy a r. százados a napszaknak megfelelő köszönést követően kezdte meg az általa korábban név szerint ismert panaszossal (és társával) szemben az intézkedést.

A Testület a panasz ezen része tekintetében a panaszos – hangfelvétellel is alátámasztott – állítását fogadta el. A rendőr jogsértő magatartás elkövetésére vagy más, rendőri intézkedésre okot adó cselekményre nem utalt, jogszabályi hivatkozás nem hangzott el részéről. A Testület megállapította továbbá azt is, hogy a megismert adatok szerint nem állt fenn olyan körülmény, ami a rendőri intézkedés eredményességét veszélyeztette volna, és ami miatt csak az intézkedés befejezésekor teszik meg az azonosításra szolgáló lépéseket.

A Testület megítélése szerint az intézkedő rendőr az azonosításra előírt kötelezettségét megszegte, amivel sértette a panaszos tisztességes eljáráshoz való alapvető jogát. A rendőr ezen kötelezettsége egyébiránt abban az esetben is fennáll, ha – ahogyan a jelen esetben is történt – a rendőr és az intézkedés alá vont személy korábban ismerik egymást.

3) A Testület vizsgálta a panaszos igazoltatásának jogszerűségét és indokoltságát, valamint – tekintettel arra, hogy arra nem a rendőri fellépés kezdetén, hanem időben később (mintegy 12 perc elteltével) került sor – a panaszbeadvány azon részét, hogy a panaszos állítása szerint az intézkedő rendőr az igazoltatás során nem közölte annak okát és célját.

Az Rtv. 29. §-ának (1) bekezdése szerint a rendőr a feladata ellátása során igazoltathatja azt, akinek a személyazonosságát a közrend, a közbiztonság védelme érdekében, bűnmegelőzési vagy bűnüldözési célból, a tartózkodása jogszerűségének megállapítása céljából, közlekedésrendészeti ellenőrzés során, továbbá az igazoltatott vagy más természetes, illetve jogi személy és egyéb szervezet jogainak védelme érdekében kell megállapítani.

A Testület továbbá a panasz ezen része tekintetében ismételten utal az Rtv. 20. §-ára, amelynek fentebb már idézett (2) bekezdése értelmében a rendőr az intézkedés megkezdése előtt, minden esetben köteles – nevéen, azonosító számán túlmenően – az intézkedés tényét és célját szóban közölni (a rendőri intézkedés eredményességét veszélyeztető eseteken kívül), valamint a Szolgálati Szabályzat 4. §-ára, ami a rendőr

kötelességévé teszi (a rendőri intézkedés eredményességét veszélyeztető körülmény kivételével), hogy a tervezett intézkedést és annak célját megjelölje.

A panaszos által rendelkezésre bocsátott hangfelvétel tanúsága szerint a r. százados – miután visszament a terembe – megkérte a panaszost (és társát), hogy fáradjanak ki, és igazoltatás végett adják át személyi igazolványukat és lakcímkártyájukat.

Az előállítás végrehajtásáról szóló rendőri jelentésben a panaszos igazoltatásának okaként az Rtv. 29. §-a (1) bekezdésének 1. fordulatát (a közrend védelmét) jelölték meg. A r. százados utóbb, a Testület felvilágosítás-kérése nyomán készített jelentésében az szerepel, hogy a panaszost (és társát) csak az ülésterem elhagyására történő felszólítást követően igazoltatták, mivel az intézkedés megkezdésekor az Rtv. 29. §-ának (1) bekezdése alapján igazoltatási ok nem állt fenn. A későbbi igazoltatás pedig a szabálysértés [a Szabs. r. 40/A. §-ának (1) bekezdése szerinti jogszerű intézkedéssel szembeni engedetlenség] elkövetésének alapos gyanúja miatt történt.

Az Rtv. 92. §-ának (1) bekezdése szerint, akinek az Rtv. IV., V. és VI. Fejezetében meghatározott kötelezettség megsértése, a rendőri intézkedés, annak elmulasztása, a kényszerítő eszköz alapvető jogát sértette – választása szerint – panasszal fordulhat az intézkedést foganatosító rendőri szervhez, vagy kérheti, hogy panaszát az országos rendőrfőkapitány, valamint a főigazgatók a Testület által lefolytatott vizsgálatot követően bírálják el. A Testület a hatáskörét megalapozó rendelkezés alapján nem járhat el szabálysértési hatóságként, szabálysértési felelősség fennállásának vagy fenn nem állásának megállapítására hatásköre nem terjed ki. Töretlen gyakorlata alapján ugyanakkor a szabálysértési tényállásszerűséget a rendőri intézkedés jogalapja szempontjából vizsgálja: abból a szempontból tehát, hogy egy adott helyzetben a szabálysértés minimális gyanúja fennállt-e, mert enélkül azoknak az egyébként a hatáskörébe tartozó rendőri intézkedéseknek (jelen esetben: igazoltatásnak, és az azt követő előállításnak) az értékelésére sem lenne képes, amelyek alapja a rendőrség megítélése szerint valamely szabálysértés elkövetése.

Jelen ügyben a rendőrség a jogszerű intézkedéssel szembeni engedetlenség szabálysértésének megalapozott gyanúját említette, amit a Szabs. r. 40/A. §-ának (1) bekezdése értelmében az valósít meg, aki a rendvédelmi szerv hivatásos állományú tagja jogszerű intézkedésének nem engedelmeskedik.

A hivatkozott szabálysértési cselekmény tényállásszerű, amennyiben a rendőr jogszerű intézkedést foganatosított, és az elkövető annak nem engedelmeskedik. Ebben a tekintetben figyelembe kell venni az Rtv. 19. §-ában foglalt rendelkezéseket. Az idézett törvényhely (1) bekezdése kimondja, hogy a jogszabályi előírások végrehajtását szolgáló rendőri intézkedésnek – ha törvény vagy nemzetközi megállapodás másként nem rendelkezik – mindenki köteles magát alávetni, és a rendőr utasításának engedelmeskedni. A rendőri intézkedés során annak jogszerűsége nem vonható kétségbe, kivéve, ha a jogszerűtlenség mérlegelés nélkül, kétséget kizáróan megállapítható. Ugyanezen törvényhely (2) bekezdése szerint továbbá jogszerű

intézkedésének való ellenszegülés esetén az Rtv.-ben meghatározott intézkedések és kényszerítő eszközök alkalmazhatók.

A Testület a rendelkezésére álló bizonyítékok egybevetésével arra a megállapításra jutott, hogy a helyszínen megjelent rendőr nem tudott jogszabályilag is alátámasztott indokot adni fellépésére. Az, hogy a panaszos „tanácsadóját” azzal a magyarázattal szólította fel távozásra, hogy „a polgármester tájékoztatása alapján az SZMSZ nem ad lehetőséget arra, hogy ’ilyen személyek’ az ülésen részt vegyenek”, nem volt jogilag helytálló.

Az Ötv. 12. §-ának (3) bekezdése deklarálja, hogy a képviselő-testület ülése főszabályként nyilvános. A törvény taxatív felsorolja azokat az eseteket, amikor az önkormányzat képviselő-testülete zárt ülést tart, illetve tarthat [12. § (4) bekezdés]. Az Alkotmánybíróságnak a panaszos által is idézett határozatában kifejtettek okán pedig a képviselő-testületi ülésen történt események közérdekű adatnak minősülnek, amit – az Ötv.-ben megjelölt kivételes esetektől eltekintve – bárki jogosult megismerni, felvételt készíteni és azokat terjeszteni. [vö. 57/2000. (XII. 19.) sz. AB határozat, IV. rész] M. Város Önkormányzatának 23/1998. (XI. 20.) sz. rendelete is biztosítja az állampolgárok számára ezen közérdekű adatok megismerését a teremben történő személyes jelenéttel, illetve audiovizuális eszköz segítségével egy másik teremben való jelenlét biztosításával (amennyiben az ülésterembe az érdeklődők nem férnek be). A panaszolt esetben a Testület üléstermében egyértelműen volt ülőhely az érdeklődő állampolgárok számára, ezért a rendőrség azon érvelése, hogy a panaszos nem tudta „szakértői” minőségét igazolni, illetve nem mutatott fel érvényes sajtóengedélyt, egyébként közömbös.

A Testület azon álláspontját, hogy a panaszos rendőri intézkedés fogantatását indokoltta tevő, szabálysértés „egyszerű” gyanúját megalapozó magatartást nem tanúsított, erősíti az is, hogy első fellépése alkalmával a rendőr nem is igazoltatta a panaszost, mivel annak – saját nyilatkozata szerint – nem is volt jogalapja. A bizonyítékok alapján az is megállapítható, hogy a kérdéses időpontban a képviselő-testület ülése még nem kezdődött meg, ezért annak rendjét sem zavarhatta meg a panaszos (és társa sem). Továbbá a rendőri intézkedés időpontjában kiállított RK lapon, a szabálysértés elkövetésének leírására rendszeresített rovatban nincs semmilyen szabálysértésre (akár csak annak jogszabályhelyére) utalás, csupán a helyszín feltüntetése szerepel.

A rendelkezésre álló valamennyi dokumentum összevetésével a Testület megítélése szerint a panaszolt esetben nem állt fenn a rendőrség által hivatkozott szabálysértés minimális gyanúja, amely a rendőri intézkedéseket megalapozta volna. Az a körülmény pedig, hogy a panaszos „tanácsadójához” „bilincselte” magát, a rendőrség egyértelműen jogszerűtlen fellépésére adott válaszreakció volt.

A Testület a panaszos igazoltatását jogszerűtlennek és indokolatlannak találta, amely miatt sérült a személyes adatok védelméhez fűződő joga.

4) A panaszos szerint az igazoltatás során személyi igazolványa mellett lakcímkártyáját is elkérte a r. százados, és a dokumentumok kikerültek látóköréből.

A lakcímkártya elkérésével kapcsolatban a Testület az alábbiakra hívja fel a figyelmet. Az Rtv. 29. §-ának (2) bekezdése értelmében az igazoltatott köteles a személyazonosító adatait hitelt érdemlően igazolni. A személyazonosságot – a személyazonosító igazolványon túl – minden olyan hatósági igazolvány igazolja, amely tartalmazza a személyazonosításhoz szükséges adatokat. Az igazoltatott kizárólag ezen okmányok egyikének bemutatására kötelezhető. Az Rtv. 29. §-ának (8) bekezdése szerint pedig ennek a törvényhelynek az alkalmazásában az érintett személy nevét, születési helyét és idejét, valamint anyja születési családi és utónevét kell személyazonosító adaton érteni.

Az igazoltatásra vonatkozó szabályokat rögzít a Szolgálati Szabályzat 38. §-a is. Ennek (1) bekezdése értelmében az igazoltatás során a rendőr elkéri az igazoltatott személyazonosító igazolványát vagy egyéb, a személyazonosságot hitelt érdemlően igazoló okmányát. Ha az okmány valódisága kétséges, a rendőr ellenőrző kérdéseket tehet fel. Felszólítja az igazoltatott személyt adatainak bemondására, a bemondott adatokat az okmánnyal összehasonlítja. Az intézkedés során minden esetben ellenőrizni kell az igazoltatott személy és a bemutatott okmány adatait a Schengeni Információs Rendszerben (SIS), a körözési információs rendszerben, illetőleg - szükség szerint - a személyi adat- és lakcímnnyilvántartásban, vagy az okmány-nnyilvántartásban. A (2) bekezdés előírja, hogy az igazoltatás során meg kell állapítani a személy azonosságát, és az igazoltató lapon rögzíteni kell annak az igazoltatottnak az Rtv. 29. §-ának (8) bekezdése szerinti személyazonosító adatait, az igazolványának sorozatát és számát, valamint az igazoltatásának helyét, idejét és okát, akinél ez a további intézkedéshez, eljáráshoz szükséges, vagy egyéb körülmények ezt indokolják.

Az Rtv. és a Szolgálati Szabályzat fentebb említett rendelkezései alapján a személyazonosságot elsősorban a személyazonosító igazolvány igazolja. A polgárok személyi adatainak és lakcímének nyilvántartásáról szóló 1992. évi LXVI. törvény 5. §-ának (8) bekezdése szerint a személyazonosító igazolvány olyan hatósági igazolvány, amely a polgár személyazonosságát és a törvényben meghatározott adatait közhitelűen igazolja. A törvény 29. §-ának (3) bekezdése szerint a személyazonosító igazolvány tartalmazza a polgár nevét, születési helyét és idejét, állampolgárságát, anyja nevét, nemét, arcképét, saját kezű aláírását (a cselekvőképességet kizáró gondnokság alá helyezett személy törvényes képviselőjének aláírását), valamint a személyazonosító igazolvány okmányazonosítóját és érvényességi idejét.

A törvény 29. §-ának (4) bekezdése és az Rtv. 29. §-ának (2) bekezdése rendelkezéseinek egybevetése alapján ugyanakkor a személyazonosságot – a személyazonosító igazolványon túl minden olyan hatósági igazolvány igazolja, amely tartalmazza a személyazonosításhoz szükséges adatokat. Ilyennek minősül az érvényes útlevél és a kártyaformátumú vezetői engedély. Az igazoltatott kizárólag ezen okmányok egyikének bemutatására kötelezhető – jogszabályban meghatározott kivételekkel – más okmány bemutatására nem.

A rendőrség által megküldött RK lap tartalmazza a panaszos személyes adatai mellett lakcímét. A r. százados utóbb készített jelentésében ugyan csak a panaszos „tanácsadója” tekintetében említette, hogy „mivel a szabálysértési eljáráshoz szükséges volt”, ezért RK lapon rögzítették lakcímét is, de a Testület az egyéb bizonyítékok alapján úgy ítélte meg, hogy a rendőr nyilatkozatának ez a része a panaszos személyére is irányadó. A panaszos által a Testület rendelkezésére bocsátott hangfelvételen egyértelműen hallható, hogy a rendőr mindkét okmányt elkéri a panaszostól (és társától).

A fentebb ismertetett törvényi rendelkezések alapján megállapítható, hogy a személyazonosság megállapításához nincs jogszabályi felhatalmazás a lakcímkártya elkérésére. A Testület továbbá rámutat arra is, amit egyébként korábbi állásfoglalásaiban is rögzített [pl. a 144-146/2010. (III. 24.) számú állásfoglalásokban], hogy a lakcímkártya felmutatására az igazoltatott még az esetlegesen később lefolytatandó szabálysértési eljárásra hivatkozással sem kötelezhető. Ilyen esetben ugyanis a Szolgálati Szabályzat idézett rendelkezése alapján az igazoltatás helyét, idejét és okát kell rögzíteni.

A Testület a fenti indokok alapján a lakcímkártya elkérését és az alapján a lakcím rögzítését jogszerűtlennek minősítette, amely sértette a panaszos tisztességes eljáráshoz való alapvető jogát.

Azzal összefüggésben, hogy a panaszos okmányai kikerültek látóköréből, a Testület a r. százados nyilatkozatának azt a részét vizsgálta, hogy a panaszos „tanácsadója” esetében az igazoltatás alkalmával a személyazonosító igazolvány adatait rádióforgalmazással az ügyeleten keresztül úgy egyeztette, hogy kivitte a teremből – azért, hogy illetéktelenek ne hallhassák az adatokat. Az intézkedés alá vont személy egyébként a nyitott ajtóhoz közel állt, így ráláthatott a priorálást végző rendőrré. A Testület a rendőr nyilatkozatának ezt a részét a panaszos személye irányában is irányadónak tekintette (a fenti okfejtés szerint), ezért a panaszos személyes adatok védelméhez fűződő joga védelme érdekében elfogadta a rendőrségi magyarázatot, amellyel összefüggésben jogsérelmet nem állapított meg.

5) Tekintettel arra, hogy a Testület már a panaszos igazoltatását jogszerűtlennek és indokolatlannak találta, a rendőrség további intézkedései – és a kényszerítő eszköz alkalmazások – is jogszerűtlenek voltak. A Testület ennek ellenére egyenként vizsgálta a rendőri intézkedéseket.

a) A panaszos előállításával kapcsolatosan az alábbi megállapításokat tette a Testület.

Az Rtv. 33. §-ának (1) és (2) bekezdése taxatív felsorolja az elfogás és az előállítás okait.

Az előállítás okaként az annak végrehajtásáról szóló jelentésben az Rtv. 33. §-ának (2) bekezdés f) pontjának I. fordulátát (a rendőr a hatóság vagy az illetékes szerv elé

állíthatja azt, aki a szabálysértést az abbahagyásra irányuló felszólítás után is folytatja). A M.-i Rendőrkapitányság vezetője is ugyanezen okot jelölte meg tájékoztató levelében.

A rendőrségi iratok (az előállítás végrehajtásáról szóló jelentés, az előállítás időtartamáról szóló igazolás, a kapitányságvezető tájékoztató levele) szerint a panaszos előállítása 2010. október 29-én 8 óra 40 perctől 13 óra 10 percig tartott. Ezen időszak alatt a r. százados jelentése szerint „a szükséges nyomtatványokat” töltötték ki, illetve az előállítás végrehajtásáról és a kényszerítő eszköz alkalmazásáról szóló jelentést írták meg; továbbá a panaszos írásos formában kapta meg előállítotti jogairól és kötelezettségeiről szóló tájékoztatót, illetve az általa megjelölt személyt telefonon kiértesítették. A bizonyítékok alapján az is megállapítható, hogy a panaszost kórházba vitték, sérülésének orvosi ellátására, illetve – mellkasi fájdalmai miatt – további vizsgálatokat is végeztek. A kórlapot 12 óra 58 perckor nyomtatták ki.

Az állásfoglalás II. rész 3) pontjában írtak alapján, mivel a Testület megítélése szerint a rendőri intézkedés fogatosításához szükséges mértékű szabálysértési gyanú nem merült fel – és mert a korábbi jogszerűtlen rendőri intézkedés határozta meg a panaszos további cselekvőségét – következésképpen az előállítás megfelelő ok nélkül történt.

A rendőrség által hivatkozott előállítási ok tekintetében a Testület megjegyzi, hogy az a jogszabály alapján mérlegelés szerinti oknak minősül a törvényhozó szóhasználata alapján („előállíthatja”). A mérlegelés alapján fogatosított intézkedések esetében a Testület kiemelt jelentőséget tulajdonít az arányosság követelményének, amit az Rtv. 15. §-a szabályoz. Eszerint: több lehetséges és alkalmas rendőri intézkedés közül azt kell választani, amely az eredményesség biztosítása mellett az intézkedéssel érintettre a legkisebb korlátozással jár. Figyelemmel azonban arra, hogy a fentebb kifejtettek szerint a panaszos nem tanúsított a Szabs. r. 40/A. §-ába ütköző szabálysértés „egyszerű” gyanúját megalapozó magatartást, ezért az előállítás arányosságának vizsgálatát a Testület nem végezte el.

A Testület megítélése szerint érvényesen nem lehetett volna az Rtv. 33. §-ának (2) bekezdés f) pont I. fordulatára hivatkozni az előállítás okaként. A Testület panaszos jogszerűtlen és indokolatlan előállításával összefüggésben megállapította a személyi szabadsághoz való jog sérelmét.

b) Az előállítás végrehajtásáról szóló jelentés szerint az intézkedő rendőrök az Rtv. 29. §-ának (6) bekezdése alapján [„A rendőr az igazoltatott személy ruházatát, járművét átvizsgálhatja, ha azt a személyazonosság megállapítása, a közrendet, a közbiztonságot fenyegető veszély elhárítása, bűncselekmény vagy szabálysértés elkövetésének gyanúja szükségessé teszi.”] átvizsgálták a panaszost.

Figyelemmel a fentebb kifejtettekre, az igazoltatás jogszerűtlensége miatt a Testület az ahhoz kapcsolódó ruházátvizsgálat is jogszerűtlennek minősítette, ami sértette a panaszos személyi integritáshoz való jogát.

6) A Testület a panaszossal szembeni kényszerítő eszköz alkalmazás tekintetében az alábbi megállapításokat tette.

Az Rtv. 47. §-a szerint a rendőr – az intézkedése során – az ellenszegülés megtörésére testi erővel cselekvésre vagy a cselekvés abbahagyására kényszerítést (testi kényszert) alkalmazhat. A Szolgálati Szabályzat 58. §-ának (2) bekezdése meghatározza, hogy mit kell a kényszerítő eszközök alkalmazása során ellenszegülésnek tekinteni: azt a célzatos, fizikai erő kifejtéssel járó tevékenységet, amely a rendőrt jogszerű intézkedésének megkezdésében, folytatásában vagy befejezésében akadályozza, így különösen, ha valaki élet, testi épség elleni fenyegetéssel vagy fizikai erőszakkal akadályozza, hogy a rendőr valahová belépjen, valahol tartózkodjon, valahonnan távozzon, valakit személyes szabadságában korlátozzon, illetőleg valakivel szemben intézkedést foganatosítson. A Szolgálati Szabályzat 59. §-ának (1) bekezdése értelmében továbbá testi kényszert akkor kell alkalmazni, ha a rendőri erőfölény vagy az intézkedés alá vont személy állapota, magatartása folytán a rendőri intézkedés eredményessége ezzel biztosítható.

A bilincs alkalmazásának eseteit az Rtv. 48. §-a sorolja fel, amely szerint a rendőr a személyi szabadságában korlátozni kívánt vagy korlátozott személy önkárosításának megakadályozására, támadásának megakadályozására, szökésének megakadályozására vagy ellenszegülésének megtörésére bilincset alkalmazhat. A bilincselés szabályait a Szolgálati Szabályzat 60. §-a részletezi. Annak (1) bekezdése példálózó jelleggel felsorolja a bilincs alkalmazásának esetköreit: bilincs alkalmazása különösen azzal szemben indokolt, aki erőszakos, garázda magatartást tanúsít, és ennek abbahagyására testi kényszerrel nem készíthető, vagy aki az intézkedő rendőrt, annak segítőjét, illetve az intézkedésben közreműködőt megtámadja, akinek az elfogására bűncselekmény elkövetésének megalapozott gyanúja miatt került sor, és szökése bilincs alkalmazása nélkül nem akadályozható meg, akinek a jogszerű intézkedéssel szembeni ellenszegülése testi kényszerrel nem törhető meg, aki önkárosító magatartást tanúsít, vagy ilyen magatartás tanúsításával fenyeget. A Szolgálati Szabályzat 60. §-ának (6) bekezdés a) pontjának első fordulata szerint továbbá a bilincselés módját az intézkedő rendőr az adott körülmények között a legcélszerűbben választja meg azzal, hogy a kezek hátra bilincselése akkor célszerű, ha a bilincs alkalmazására testi kényszer útján kerül sor.

A Szolgálati Szabályzat a kényszerítő eszközök általános szabályai között, az 57. § (1) bekezdésében rögzíti, hogy a rendőr szolgálata jogszerű teljesítésekor köteles intézkedéseinek érvényt szerezni, ennek érdekében előzetes figyelmeztetés után, az arányosság elvének figyelembevételével kényszerítő eszközt alkalmazhat. Ha a figyelmeztetés a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti, a kényszerítő eszköz előzetes figyelmeztetés nélkül is alkalmazható. A (2) bekezdés szerint a rendőr a kényszerítő eszköz alkalmazása során a testi épséghez fűződő jogokat köteles

tiszteletben tartani, és a testi épséget csak a legszükségesebb mértékben veszélyeztetheti. A kényszerítő eszköz alkalmazását a Szolgálati Szabályzat említett 57. §-ának (3) bekezdése alapján jól hallhatóan, közérthetően és határozott módon meg kell előznie a jogellenes magatartás abbahagyására való felszólításnak, „a törvény nevében” szavak előrebocsátásával, illetve az arra vonatkozó figyelmeztetésnek, hogy kényszerítő eszköz alkalmazása következik.

Az Rtv. 2. §-a (1) bekezdésének garanciális előírása továbbá, hogy a rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait.

A rendőrségi iratok (az előállítás végrehajtásáról és kényszerítő eszköz alkalmazásáról szóló jelentés, a rendőrkapitányság vezetőjének tájékoztató levele) szerint a panaszossal szemben az Rtv. 47. §-a szerinti testi kényszer alkalmaztak, majd az Rtv. 48. §-ának c) pontja alapján (ellenszegülés megtörése érdekében) 9 óra 20 perctől 13 óra 10 percig – a Szolgálati Szabályzat 60. §-ának (4) bekezdés b) pontjának megfelelően, előzetes figyelmeztetést követően – kezeit előre, illetve hátra helyzetben (nem jelölték meg a dokumentumban a módot) megbilincseltek, amelynek során a panaszosnak sérülése nem keletkezett.

A panaszossal szemben történt, fentebb részletezett körülmények – a megelőző rendőri intézkedések jogszerűtlensége miatt – miatt a testi kényszer és a bilincs alkalmazását a Testület indokolatlannak és jogszerűtlennek, ezáltal pedig jogsértőnek minősítette. A rendőrség nem adott információt arra nézve, hogy bilincset az egészségügyi intézményben is alkalmaztak-e a panaszossal szemben. A rendelkezésre álló iratokból ugyanakkor az tűnik ki, hogy a kényszerítő eszköz alkalmazása még a rendőrkapitányság épületében is folytatódott, aminek szükségességét a rendőrség nem is indokolta – az utóbb készített jelentésekben sem. A kényszerítő eszköz indokolatlanul hosszú – csaknem négy órás – időtartama a jogsérelem mértékét fokozta.

A Testület megállapította, hogy a testi kényszer és a bilincs jogszerűtlen alkalmazásával a rendőrök megsértették a panaszos emberi méltósághoz, illetve a személyi szabadsághoz fűződő jogát. A kényszerítő eszközök alkalmazása továbbá a megalázó bánásmód alkotmányos tilalmába ütközött.

7) A panaszos állítása szerint, amikor a műanyag gyorskötözőt az intézkedő rendőr levágta róla és társa kezéről, közben a kést beleszúrta a panaszos kezébe.

A rendőrség és a panaszos által is megküldött kórlap tanúsága szerint a panaszos bal kezén a hüvelyk- és mutatóujj közötti területen, felületes, 3 mm-e, a bőrön éppen áthatoló szúrt sérülés látható, ami az orvos véleménye szerint 8 napon belül gyógyuló volt.

Az Rtv. 17. §-ának (2) bekezdése kimondja, hogy a rendőri intézkedés során a kényszerítő eszköz alkalmazása esetén lehetőleg kerülni kell a sérülés okozását. Az

intézkedés folytán megsérült személy részére – amint ez lehetséges – segítséget kell nyújtani, szükség esetén a rendőr gondoskodik arról, hogy a sérültet orvos elláthassa, kórházi elhelyezése esetén a hozzátartozó vagy más, a sérülttel kapcsolatban álló személy erről értesüljön.

Az előállítás végrehajtásáról és a kényszerítő eszköz alkalmazásáról szóló jelentés szerint a panaszosnak sérülése nem keletkezett. A r. százados alosztályvezetőnek a M.-i Rendőrkapitányság vezetőjéhez címzett jelentése szerint a rendőr megkérdezte a panaszost, hogy a sérülést hol szerezte. Amikor a panaszos elmondta, hogy a rendőr szúrta meg őt a gyorskötöző elvágása során, akkor intézkedett az orvosi vizsgálatáról. A r. százados úgy nyilatkozott, hogy egy határozott felfele, saját irányába történő húzó mozdulattal vágta el a kötözőt, amelynek során senkinek sem okozott sérülést.

A bizonyítékok egybevetésével a Testület a panaszos álláspontját találta meggyőzőbbnek, azt az álláspontot fogadta el, hogy a panaszos sérülése a rendőri intézkedéssel (illetőleg kényszerítő eszköz alkalmazásával) összefüggésben keletkezett. **A Testület ezzel összefüggésben megállapította az Alkotmány 70/D. §-ának (1) bekezdésén alapuló testi épséghez való jog sérelmét. A jogsérelem mértékét csökkentő tényezőként vette figyelembe viszont azt a körülményt, hogy a sérülést észelve gondoskodott a panaszos orvosi ellátásáról.**

A Testület ugyanakkor az előállítás végrehajtásáról szóló jelentésben szereplő hiányosság miatt ezen állásfoglalásban is felhívja a figyelmet arra, hogy a rendőrség köteles az intézkedés során észlelt körülményeket a valóságnak megfelelően dokumentálni.

8) A panaszbeadvány szerint a panaszost panaszjogáról a rendőrkapitányság épületében tájékoztatták először, oly módon, hogy egy dokumentumot átadtak részére.

Az Rtv. 20. §-ának (2) bekezdése alapján köteles a rendőr az intézkedés alá vont személyt tájékoztatni az Rtv. szerinti panasz lehetőségéről.

Az előállítás végrehajtásáról szóló jelentés nem tartalmaz információt a panaszjogról való kioktatás megtörténtéről. Az intézkedésben résztvevő rendőrök arra vonatkozó nyilatkozata – a Testület arra irányuló kifejezett kérdése ellenére – hiányzik (legalább is a Testület részére azt nem továbbították), hogy a panasz lehetőségéről való tájékoztatás valóban megtörtént-e, és milyen formában. Az előállítás időtartamáról szóló igazoláson csak a Testület elérhetősége – egyéb jogvédő szervezetekével együtt – szerepel. Semmilyen utalás nem szerepel viszont arra vonatkozóan, hogy a rendőri intézkedés elszenvetője az Rtv. 92. §-ának (1)-(2) bekezdése alapján – választása szerint – panasszal fordulhat az intézkedést foganatosító rendőri szervhez, vagy kérheti a Testület vizsgálatát. A panaszos, mint előállított személy jogairól és kötelezettségeiről, valamint az előállító helyiség rendjéről szóló tájékoztató – amit a panaszos aláírt – azt tartalmazza, hogy az érintett „az előállítással szemben panasszal

élhet, melyet szóban vagy írásban terjeszthet elő”. Az azonban úgyszintén hiányzik a dokumentumról, hogy mely szerv(ek)hez, milyen határidővel terjeszthető elő panasz.

A Testület immár sokadszor hívja fel a rendőrség figyelmét arra, hogy önmagában a Testület elérhetőségére utalás – egy sorban más jogvédő szervezettel – a kioktatás mellőzésével nem tekinthető a panaszhoz való jog lehetőségéről történő tájékoztatásnak. A Testület továbbá ennek a kérdésnek a vizsgálata során is utal arra, hogy amennyiben a rendőrség nem cáfolja a panaszos állítását – illetőleg a rendelkezésre álló körülmények nem támasztanak kétséget azzal kapcsolatban –, úgy a Testület a döntését a panaszos állítására alapozza.

A Testület a rendelkezésre álló információk alapján megállapította, hogy a rendőrség nem tett eleget a panaszjogról való tájékoztatási kötelezettségének. A Testület a mulasztás miatt megállapította a panaszos jogorvoslathoz való jogának sérelmét.

IV.

A Testület az ügy gondos mérlegelése alapján arra a következtetésre jutott, hogy a vizsgált rendőri intézkedések és kényszerítő eszköz alkalmazások sértették a panaszos tisztességes eljáráshoz, emberi méltósághoz, személyes szabadsághoz és személyi integritáshoz, a személyes adatok védelméhez, testi épséghez, valamint a jogorvoslathoz való jogát. A kényszerítő eszköz alkalmazás tekintetében továbbá megállapította, hogy az embertelen, megalázó bánásmód tilalmába ütközött.

Az egyes alapjogok sérelme már egyenként is elérte azt a szintet, amely a Testület súlyos alapjogsérelmet megállapító állásfoglalását megalapozza, ezért a többszöri jogsérelmet súlyosító körülményként vette figyelembe. Ennek megfelelően a rendelkező részben foglaltak szerint – az Rtv. 93/A.§-ának (6) bekezdése alapján – az állásfoglalást megküldi az Országos Rendőrfőkapitánynak.

Budapest, 2011. március 16.

Dr. Juhász Imre sk.
elnök

Dr. Kozma Ákos sk.
elnökhelyettes

Fráterné dr. Ferenczy Nóra sk.
előadó testületi tag

Dr. Féja András sk.
testületi tag

Dr. Kádár András Kristóf sk.
testületi tag